

RandKrant

M A A N D B L A D

VOOR DE BEWONERS VAN DE VLAAMSE RAND

**Drogenbos, de smeulende controverse
over een verbrandingsoven**

Figurandten Eddie Van Maele
Topkok zet zijn fornuis op een laag pitje

Opnieuw met de tram naar Brussel

Festival van Vlaanderen wil hele rand bestrijken

Columberg baart muis

Is dit een grap of om te huilen? of om te huilen?

Is dit een grap of om te huilen? Het ontwerp-rapport dat de Zwitser Dumeni Columberg opstelde over de taaltoestanden in ons land en speciaal over de gang van zaken in de zes faciliteitengemeenten, getuigt van een hemeltergend onbegrip voor de broze evenwichten in dit moeilijke land en voor de taalkundige gevoeligheden bij de Vlamingen. Dat onbegrip is zo stuitend dat heel het rapport veeleer de lachlust opwekt. 'Le ridicule ne tue pas'.

Petra Munster, correspondentie van de Zwitserse kwaliteitskrant 'Neue Zürcher Zeitung', en met al enkele jaren ervaring in ons land, schatte de aanbevelingen haarscherp in: Dumeni Columberg gedraagt zich als een olifant in een porseleinwinkel. Zij had het over 'simpele recepten' waarmee haar landgenoot de 'ingewikkelde en historisch gegroeide taalverhoudingen' in ons land wil oplossen. Zij durfde ook de vinger op de wonde te leggen en onomwonden te stellen dat Columberg zich 'in de ogen van de Vlamingen voor de FDF-kar heeft laten spannen als hij aanbeveelt de rondzendbrieven (nvdr: van Vlaams minister Leo Peeters en zijn collega Luc Martens) in te trekken en in de 'faciliteitengemeenten' zelfs een referendum te organiseren over een aansluiting bij Brussel'.

Agressieve RandKrant

Een aantal aanbevelingen van de Zwitserse 'inspecteur' zijn ronduit grotesk. Zo raadt hij de Vlaamse regering aan werk te maken van de integratie van Franstaligen en niet te verwachten dat deze zich zullen assimileren. De regering moet bovendien 'ophouden de taalfaciliteiten in de zes faciliteitengemeenten in te perken door de omzendbrieven van de ministers Peeters en Martens in te trekken en haar actieplan te wijzigen zodat alle pogingen tot assimilatie of zelfs gedwongen assimilatie uitgesloten worden'. Dit advies kon zo uit de felste FDF-pen komen. De inspecteur wordt evenmin gehinderd door enige kritische geest als hij in punt 24 van zijn rapport een parallel trekt tussen Carrefour en RandKrant. Hij gaat straal voorbij aan de elkaar bevestigende uitspraken van diverse rechtscolleges die de verspreiding van Carrefour in Vlaamse gemeenten (dus ook de zes faciliteitenge-

meenten) verbieden. Overigens is het een raadsel welke nummers van dit blad hij in handen heeft gehad als hij schrijft dat 'Carrefour ons minder agressief lijkt dan RandKrant'. Om nog maar te zwijgen over de 70 miljoen frank overheidssubsidie die hij ons toedicht, daar waar die subsidie - voor iedereen controleerbaar - slechts 20 miljoen bedraagt.

Olie op het vuur

Te gek om los te lopen dus? Voor de Vlamingen alleszins, wat niet wegneemt dat de stellingen van de heer Columberg een zeer eenzijdige Franstalige lezing krijgen en olie op het communautaire vuur gieten. Het rapport sterkt sommige Franstaligen in hun overtuiging dat de kwestie van de omzendbrieven dringend en dwingend op de tafel van de federale regering moet belanden. Hoe doelgericht in die richting wordt geëgeerd, bleek eerder al uit het vakantie-overleg tussen de burgemeesters van de zes faciliteitengemeenten. Ze waarschuwden de Vlaamse en de federale regering toen 'voor de laatste keer' en eisten eenparig een onderhoud met eerste minister Jean-Luc Dehaene. Ze blijven halstarrig weigeren de omzendbrief van minister Peeters toe te passen en willen niet wachten op een uitspraak ten gronde van de Raad van State die nog een jaar of twee kan uitblijven. De Wetstraat laat zich, voorlopig althans, niet opjuten door deze communautaire stokebranden. Vlaams minister Leo Peeters 'ligt evenmin wakker van de kreten en het gefluister van de Franstaligen'. De recht-

Een aantal
aanbevelingen
van de Zwitser zijn
ronduit grotesk

Johan Cuppens

Bob Patteel

FOTO: ROBERT VAN DEN BRIDGE - BILGA

Dumeni Columberg

- De Zwitserse volksvertegenwoordiger Dumeni Columberg is als een olifant door de porseleinwinkel van de Belgische taalstrijd gestapt. (Benelux correspondentie Petra Munster in de Neue Zürcher Zeitung)
- Le rapport de l'inspecteur Columberg est comme un courant d'air frais venu des Alpes. (hoofdredacteur Guy Duplat in Le Soir)
- Wat Columberg voorstelt is hetzelfde alsof wij de Zwitsers zouden vragen om de Alpen weg te nemen om hun onderlinge communicatie te verbeteren. (CVP-voorzitter Marc Van Peel in het VRT-televisiejournaal)
- In 36 uur even een verslagje opstellen waarin het levenswerk van enkele generaties Belgische politici met een paar penstreken wordt weggeveegd, dat moet je

kunnen. (hoofdredacteur Yves Desmet in De Morgen)

■ C'est une reconnaissance internationale du bien-fondé du combat des Francophones de la périphérie. (FDF-

parlementslid Georges Clerfayt in Le Soir)

- Nous refusons que nos habitants soient considérés comme des citoyens de seconde zone. (burgemeester Christian Van Eyken van Linkebeek in La Libre Belgique)
- Paradoxalement, les leçons les plus importantes du rapport Columberg sont peut-être adressées aux francophones. (commentator Olivier Mouton in La Libre Belgique)
- Dumeni Columberg recommande aux habitants francophones de la périphérie 'd'essayer de s'intégrer à la région dans laquelle ils habitent, par exemple en essayant d'apprendre le néerlandais'. (id)
- De Vlamingen houden precies zo halsstarrig vast aan hun territoriale grenzen waarbinnen alleen het Nederlands als officiële taal geldt, omdat ze in de bijna 170-jarige geschiedenis van België de taalarrogantie van hun Franstalige landgenoten hebben leren kennen. (Benelux-correspondente Petra Munster in de Neue Zürcher Zeitung)
- Iedereen moet toch gebaat zijn met een niet-verkramppt, democratisch, open en tolerant Vlaanderen, met een samenleving die pluralistisch is, met mensen die elkaars politieke en filosofische opvattingen respecteren. (Lionel Vandenberghe tijdens de Ijzerbedevaart)

VAN HOREN ZEGGEN

Drogenbos welles, nietes 4

De geplande afvalverbrandingsoven in Drogenbos blijft de gemoederen verhit. Het provinciebestuur heeft gekozen voor een ultra-moderne roosteroven. Plaatselijke actievoerders vinden dat nieuwe technieken een oven in Drogenbos overbodig maken. Wie heeft gelijk?

Van faciliteiten en LAT-relaties 8

In Wemmel is alles rustig

FiguranDten 10

Topkok Eddie Van Maele sluit binnenkort de deuren van zijn restaurant aan de Romeinse Steenweg in Wemmel. Na 23 jaar achter het fornuis wil hij zich nu gaan uitleven achter de piano.

Opnieuw met de tram naar Brussel 12

Festival van Vlaanderen wil hele rand bestrijken 16

Sterrebeek 2000 zoekt nieuw elan voor na 2000 19

Voor visueel gehandicapten is de Randkrant beschikbaar op cassette. Geïnteresseerden kunnen contact opnemen met het Atelier Helen Keller, tel. 02/466 94 40 of met de redactie.

EN OOK NOG

VAN ASSE TOT ZAVENTEM 6 • OKTOBER IN DE RAND 14

ZONDER OMWEGEN 18 • RESTAURANDT 20

VAN TUINEN EN HUIZEN 22 • GASTENBOEK 24

COLOFON

Randkrant verschijnt maandelijks op 145.000 exemplaren en is een initiatief van vzw Informatie Vlaamse Rand.

Hoofdredactie: Henry Coenjaarts

Eindredactie en secretariaat: Geneviève Ostyn

Vormgeving: Mega.L.Una, Brussel

Druk: A. De Cuyper-Robberecht, Zele

REDACTIEADRES:

Kaasmarkt 75, 1780 Wemmel,

tel 02 460 45 12, fax 02 460 32 67

Verantwoordelijke uitgever: Henry Coenjaarts,

Kaasmarkt 75, 1780 Wemmel.

DROGENBOS WELLES, NIETES

De smeulende controverse over een verbrandingsoven

Afvalverbrandingsovens hebben een kwalijke reputatie en niemand wil ze in zijn nabijheid. Maar waar moet de massa afval dan naartoe die we met z'n allen produceren?

Nieuwe afvalverwerkings-technieken als scheiden/vergisten en pyrolyse/thermolyse maken roosterovens in Vlaams-Brabant totaal overbodig als Vlaams-Brabant en Brussel samenwerken, zeggen deskundigen. Wat is het standpunt van actievoerders en beleidsmensen?

4 'Ik maak mij zorgen over de gezondheid van de inwoners in en rond Neder-Over-Heembeek', zegt Miel De Filette, voorzitter van de Werkgroep Leefmilieu Neder-Over-Heembeek. 'De oven van Neder-Over-Heembeek is één van de meest vervuilende installaties in West-Europa. In de omgeving van de ovens in Sint-Niklaas en Wilrijk, die in verhouding minder vervuilen, wordt bij de omwonenden al een verhoging van bijvoorbeeld het aantal kankergevallen, genetische afwijkingen, leukemie, ademhalingsproblemen en allergie vastgesteld. Het spreekt voor zich dat dit fenomeen zich ook hier zal herhalen en dat er met name voor de inwoners van Vilvoorde, Machelen, Neder-Over-Heembeek en Schaarbeek sprake is van een duidelijk verhoogd gezondheidsrisico.'

Neder-Over-Heembeek moet dicht

De oven van Neder-Over-Heembeek heeft een grote capaciteit (550.000 ton, drie lijnen). De schouw stoot veel meer schadelijke stoffen uit dan de Europese normen toelaten. Volgens de Europese wetgeving moet in dat geval de oven onmiddellijk dicht. Miel De Filette: 'Omwille van die normoverschrijdingen kreeg de overheid

zelfs een vermaning van de Europese Commissie. Het Brussels Gewest bouwt nu een rookgaswassingsstroom dat eind juni '99 klaar zou zijn en een deel van de schadelijke uitstoot zal opvangen.

Door de werkzaamheden is de huidige situatie er echter nog slechter op geworden. De oorspronkelijke 106 meter hoge schouw is ten behoeve van de werken tijdelijk vervangen door een 45 meter hoge schouw. Hierdoor slaan de vervuilde deeltjes in nog sterkere concentraties neer. Toch wordt de installatie niet gesloten.'

'Het rookgaswassingsstroom lost

'Niet de consument ligt aan de basis van de afvalberg, maar de producent'

trouwens het afvalverwerkingsprobleem niet op, terwijl de alternatieve systemen die in Antwerpen, Limburg, Nederland en Duitsland opgang maken, dat wel doen. Met de technologie van scheiden en vergisten kan bijvoorbeeld een zeer groot gedeelte van de restfractie worden gerecycleerd (inerten, metalen, vezels), of omgezet in biogas. De overblijvende fractie (ca. 30 % vnl. kunststoffen en textiel) kan worden verbrand in een relatief milieuvriendelijke pyrolyse/thermolyse-oven.'

FOTO: PATRICK DE SPIEGELARE

Bouwstop

Johan Dereymaeker, actievoerder van Zennevallei Ovenvrij, verwacht bij de bouw van de oven in Drogenbos voornamelijk risico's voor de inwoners van Anderlecht, Vorst, Ukkel, Drogenbos en Sint-Pieters-Leeuw. 'In de VSA mag een oven alleen op een afstand van minstens 12 km van een woongebied worden ingeplant. In Drogenbos komt de oven vlak naast woonzones. Waarom werd die plaats gekozen? Waarom blijft de overheid bij haar keuze als zo'n 33.000 mensen tegen de roosterovens klacht hebben ingediend?'

Dereymaeker beseft dat het dossier van de verbrandingsoven in Drogenbos thans in een cruciale fase verkeert. 'De Raad van State spreekt zich binnenkort uit over de klacht die wij tegen de milieuvergunning hebben ingediend. Als de Raad de vergunning vernietigt, valt de oven van Drogenbos onder het tijdelijk verbod voor het bouwen van nieuwe verbrandingsinstallaties dat minister Kelchtermans op 1 juli l.l. heeft afgekondigd.' Johan Dereymaeker pleit voor een globale aanpak van de afvalverwerking in Vlaams-Brabant en Brussel: 'Als Vlaams-Brabant én Brussel selectief afval ophalen, is niet alleen de oven in Drogenbos overbodig, maar kan bovendien de restfractie van Vlaams-Brabant in twee van de drie verbrandingslijnen van Neder-Over-

Heembeek worden verwerkt. Eén van de drie lijnen kan dan zelfs gesloten worden.'

Schone alternatieven

Toen de nieuwe technieken nog niet aan hun opmars begonnen waren, opteerde de overheid voor een gesofistikeerde roosteroven in Drogenbos. In de provincie Antwerpen daarentegen wordt de extra verbrandingscapaciteit vervangen door de techniek van scheiden en vergisten. Ook de provincie Limburg geeft te kennen nieuwe afvalverwerkingstechnieken te verkiezen boven een nieuwe roosteroven. 'Met de nieuwe technieken is het perfect mogelijk om in heel Brabant (inclusief Brussel) een mens- en milieuvriendelijk afvalverwerkingsbeleid te voeren, zonder gebruik te maken van één enkele roosteroven', zegt Johan Dereymaeker. 'Met de techniek van scheiden en vergisten kun je van de restfractie die bij de gezinnen wordt opgehaald nog een heel groot gedeelte afval recycleren. Je zou verspreid over heel Brabant dergelijke installaties kunnen bouwen. Wat er na het scheiden en vergisten overblijft, kan dan verbrand worden in een nieuw type verbrandingsoven, waarin afval tegen zo'n hoge temperaturen wordt verbrand dat er bijvoorbeeld quasi geen dioxines vrijkomen.' Miel De Filette pleit voor een federale aanpak van afvalverwerking. 'Met afval is veel geld te verdienen. Afvalverwerking dient uit privéhanden genomen te worden. Privébedrijven zijn in de eerste plaats uit op gewin, niet op het verbeteren van de volksgezondheid.' 'Maar alles start bij de verminderde productie van afval', besluiten de twee actievoerders. 'In de eerste plaats moeten we, zoals in Dilbeek, mensen massaal sensibiliseren om afval te voorkomen. Niet de consument ligt aan de basis van de afvalberg, maar de producent. Tegen die producenten voeren we dit najaar harde acties.'

De zuiverste van Europa

De provincie Vlaams-Brabant vindt dat ze goede argumenten heeft om de geplande roosteroven in Drogenbos te blijven verdedigen. 'Als de oven in Drogenbos in 2001 klaar zal zijn, is hij veruit de zuiverste roosteroven in Europa', zegt gedeputeerde Cyrille

Van Mellaert. 'De verbranding zal constant op een erg hoge temperatuur verlopen, met een zeer goede rookgaszuivering. In deze oven zit de jarenlange ervaring met roosterovens verwerkt, terwijl de nieuwe systemen hun kinderziekten nog moeten krijgen.'

Volgens Cyrille Van Mellaert is het massale protest tegen de oven in Drogenbos niet terecht. 'Onze experts vertellen mij dat een goed verbrandingssysteem afhangt van een goed rookgaszuiveringssysteem, wat in Drogenbos gepland is. Ook het nieuwe systeem van pyrolyse/thermolysen staat of valt trouwens met zo'n rookgaszuivering. Door het meetnet te vergroten wil de overheid de toestand in en om Drogenbos zorgvuldig in het oog houden. Als overheid willen wij een voorbeeldfunctie vervullen. Minister Theo Kelchtermans heeft onlangs voor Drogenbos de norm voor stikstofoxide (Nox) verlaagd tot 70 mg. Dat is maar een kleine fractie in vergelijking met de hoeveelheid Nox die auto's produceren.'

Krachttoer

De Vlaams-Brabantse bevolking is volgens Cyrille Van Mellaert Belgisch kampioen in het sorteren van afval, waardoor de restfractie hier in amper vier jaar tijd verminderde van 350.000 ton naar 180.000 ton. Dat neemt niet weg dat de hoeveelheid industrieel afval zorgwekkend hoog blijft. Cyrille Van Mellaert: 'Het

Cyrille Van Mellaert

Controverse concernant les fours à incinération de déchets

Les fours à incinération de déchets ont mauvaise réputation et personne ne souhaite les voir dans son voisinage. Mais que faire de l'énorme quantité de déchets que nous produisons tous? De l'avis des experts, Le Brabant flamand et Bruxelles pourraient, en associant leurs efforts dans le cadre des nouvelles techniques de traitement des déchets, permettre au Brabant flamand de ne plus devoir utiliser les fours à grille. Le député de la province du Brabant flamand, Cyrille Van Mellaert, déclare que les nombreux entretiens passés entre la province et Bruxelles sont restés sans résultat. Des militants s'inquiètent des effets nocifs de la proximité des fours sur la santé des riverains. Ils attirent l'attention sur la nécessité, avant tout, de diminuer la quantité de déchets produits. Les gens doivent être sensibilisés en vue d'éviter de produire des déchets. 'Ce n'est pas le consommateur, mais le producteur qui est à l'origine de la montagne de déchets et nous mènerons en automne des actions dures contre ces derniers', précisent encore les militants.

ambachtelijk vuil is in die periode maar verminderd van 300.000 naar 250.000 ton. We gaan nu met de Kamers voor Handel en Nijverheid naar de bedrijven actie voeren om ook het industrieel afval te verminderen. Maar de afvalberg inkrimpen tot 200.000 ton, de hoeveelheid die we in Drogenbos willen verbranden, zal toch een krachttoer blijven.' Over de door de actievoerders bepleite samenwerking met Brussel, zegt de gedeputeerde dat de provincie in het verleden herhaalde gesprekken met Brussel voerde, die evenwel niets opleverden. 'De Brusselse overheden weigerden in te gaan op alle waarborgen die we vroegen op het vlak van kwaliteit, prijs en medezeggenschap', aldus Van Mellaert. 'Ook daarom blijft de bouw van een nieuwe roosteroven in Drogenbos absoluut noodzakelijk. Er zal nog worden onderzocht of er naast de oven een scheidingsinstallatie kan worden gebouwd om nog meer restafval te kunnen recycleren. Daarenboven bestaan er plannen om met een drietal andere ovens een speciale installatie te bouwen voor de verwerking van assen.'

Marleen Teugels

VAN ASSE TOT ZAVENTEM

ALSEMBERG

Internationale papierwinkel

Vanaf eind september gaat de Herisemmolen in Alsemberg ook handgeschept papier uit Derde Wereld-landen verkopen. Tot nog toe werd er alleen zelfgemaakt handgeschept papier verkocht voor huwelijksaankondigingen, geboortekaartjes en dergelijke. De gerestaureerde lijmkamer van de voormalige papier- en kartonfabriek zal ingericht worden als winkelruimte waar artisaan papier uit de hele wereld te koop wordt aangeboden. Net als de Oxfam Wereldwinkels werkt de

Herisemmolen samen met de organisatie Wereldsolidariteit om de papierproducenten uit de Derde Wereld een eerlijke prijs te betalen voor hun artisaan papier. Papierscheppen op de traditionele manier is een arbeidsintensieve en ambachtelijke klus. De opgedane kennis en ervaring wil de Herisemmolen nu delen met andere papierproducenten. Zo zullen in het najaar papierscheppers uit Burkina Faso een stage volgen in de Herisemmolen om er handgeschept papier te leren maken van mango-bladeren. Die vaardigheid om van deze goedkope en in Afrika in overvloed aanwezige grondstof artisaan papier te maken, wordt dan doorgegeven aan de coöperatieve ter plaatse.

WS

STEFANO VLAH - GAZZETTA

DILBEEK

Oosthoek Live '98

Tijdens het jaarmarktweekend in Dilbeek pakt jeugdclub Oosthoek voor de tiende keer uit met een gevarieerd muzikaal programma. Oosthoek Live '98 begint op zaterdag 3 oktober met de finale van de Oosthoek Rock Rally. De vijf laureaten die door de leden van de jeugdclub op basis van hun demo's geselecteerd werden, mogen dan live hun ding doen op het podium. De groep die de jury het meest kan bekoren, mag uiteindelijk twee dagen gebruik maken van een professionele opnamestudio. Ook

op de Oosthoekfuif van zaterdagavond is er heel wat live muziek voorzien: tussen de dansplaten door passeren Absolom, 2-4-U en The MacKenzie featuring Jessy de revue. Katers kunnen uitgezweet worden tijdens de jogging van zondag en ook dan zorgt jeugdclub Oosthoek voor wat randanimatie met een live-optreden van de covergroep PRA. En er zit natuurlijk heel wat muziek in de jaarmarkttag zelf, want na het vuurwerk volgt er ook nog een gratis optreden van BERI BERI, het gelegenheids-groepje rond Jan Leyers,

Marc Kruithof, Hugo Matthysen, Bart Peeters en Ronny Mosuse.

WS

DILBEEK

Kleurrijk hiernamaals

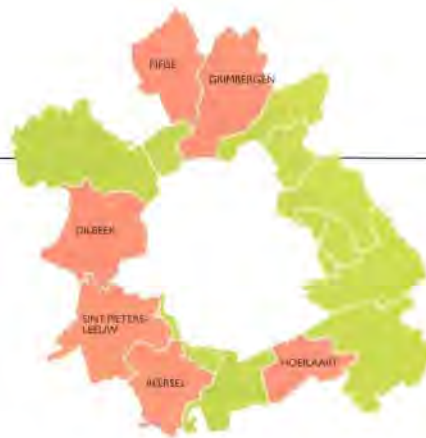

'Incar Illuminata', zo heet het klank- en lichtspel dat de Lebbeekse dansgroep en Vlaams cultureel ambassadeur 'Incar' brengt op zaterdag 24 oktober

in de Westrand in Dilbeek. Vijftig jongeren zingen en dansen nu eens in schemerdonker, dan weer badend in een zee van licht, want zoals de titel al laat vermoeden, proberen ze in een twee uur durend muzikaal spektakel een kleurrijk sfeerbeeld te scheppen van het hiernamaals.

De opbrengst van deze zang- en dansvoorstelling gaat naar 'Proyecto Social Colombia', een werkgroep uit Meise die nu al tien jaar financiële steun verleent aan kleinschalige ontwikkelingsprojecten in Colombia. De vereniging helpt ondermeer eenzame bejaarden en gehandicapten. Ook vormings- en opleidingsprojecten van kansarme jongeren krijgen geld. In totaal konden bijna dertig ontwikkelingsprojecten in Colombia op die manier al rekenen op financiële hulp vanuit Meise. Kaarten kosten 250 frank voor de namiddagvoorstelling (15 uur) en 300 frank voor de avondvoorstelling (19 uur).

WS

MEISE

Welkome steun

De afdeling Noordwest-Brabant van de Vlaamse Vereniging voor Hulp aan Verstandelijk Gehandicapten (VVHVG) brengt ouders, verwanten en vrienden van gehandicapten samen om hen te informeren over de gehandicaptenvoorzieningen. De vereniging analyseert ook de behoeften in de regio. Ze constateert dat er in de provincie Vlaams-Brabant en in het bijzonder in Noordwest-Brabant een groeiende vraag is naar een kwalitatieve opvang van mensen met een mentale handicap die werkonekwaam zijn. In samenwerking met de Rotaryclub Meise-Bouchout richtte de afdeling Noordwest-Brabant van de VVHVG de vzw De Witte Merel op, die een opvangproject voorbereidt en daarvoor fondsen werft en bovendien hoopt een geschikte (gratis) locatie te vinden. De Witte Merel zoekt bedrijven en privé-persoon die de organisatie financieel willen steunen. Voor meer informatie: vzw de Witte Merel, Luc Goeman, Kapellebaan 343, 1860 Meise, tel. 02/270 20 12, fax: 02/270 17 00. Voor giften vanaf 1.000 frank worden fiscale attesten afgeleverd.

GH

HOELAART

Felix Sohiecentrum in het nieuw

Nu het Felix Sohiecentrum in Hoeilaart in een nieuw kleedje is gestoken, beschikken de Hoelandsse verenigingen over een betere infrastructuur om te vergaderen en activiteiten te organiseren. De theaterzaal is helemaal gerestaureerd en kreeg een nieuwe licht- en geluidsinstallatie. Plaatselijke amateurgezelschappen kunnen er sinds mei weer toneelvoorstellingen geven. Al is het helemaal niet de bedoeling om te concurreren met de naburige culturele centra Den Blank in Overijse en De Bosuil in Jezus-Eik. 'Wij hebben geen eigen cultuurfunctionaris die een uitgebreide programmatie uitwerkt', vertelt Beatrijs Dhont van de vzw Cultuurcentra. 'We willen vooral dat het Felix Sohiecentrum een trefcentrum wordt voor de plaatselijke socio-culturele verenigingen met vergaderza-

FOTO: PASCAL VIGNERON

len, leslokalen voor het naschools onderwijs, een gemeenschappelijke bibliotheek en een polyvalente ruimte.' Het Sohiecentrum is zo goed als klaar, alleen de parking en de directe omgeving moeten nog een opknappbeurt krijgen.

WS

GOOIK

Doedelzak kun je leren

In de gemeentelijke muziekacademie van Gooik kunnen sinds september naast klassieke gitaar, viool en piano ook minder voor de hand liggende instrumenten bespeeld worden als doedelzak, diatonisch harmonica of hommel.

GRIMBERGEN

Ode aan de beiaard(iers)

Beiaardier Rien Aarssen uit Grimbergen vindt dat de beiaard iets hemels heeft. Zijn enthousiasme voor het klokkenspel was de voedingsbodem voor het boek over de beiaardkunst dat onlangs van zijn hand verscheen. Het is een boeiend lees- en kijkboek geworden over zijn geliefkoosde kunst. De auteur wijdt het grootste deel van zijn publicatie aan de beiaarden en de beiaardiers. Zij spelen in het leven van de abdij, de parochie en de gemeente een toonaangevende rol. Rien Aarssen

FOTO: RITA DANIELS

beschouwt zijn werk als een postuum eerbetoon aan de overleden beiaardierkunstenaars die hem voor gingen. Hij schetst de historische achtergrond van de beiaard, illustreert hoe de beiaard wordt gemaakt en gestemd en hij staat ook stil bij de opleiding van de beiaardier. Het boek is uitgegeven door de monumentenvereniging Eigen Schoon. Voor bijkomende informatie kan men terecht bij Eigen Schoon, tel. 02/269 38 67 of 02/269 38 00.

GH

ten ter beschikking die kunnen worden uitgeleend. Om het volksmuziekinstrumentarium met kleppers, mondharp, tamboerijn en eenhandsfluit te leren bespelen, moet men wel minstens zestien zijn. De cursus Vlaamse volksmuziek loopt over drie jaar.

WS

KIEKEFRETTERS EN FACILITEITEN

Waar komt de bijnaam 'Kiekefretters' vandaan? Het waren de bewoners van het Land van Gaasbeek dat in de 14de eeuw niet minder dan zestien dorpen in het gebied tussen Dender en Zenne telde, die de Brusselaars met de naam 'Kiekefretters' bedachten, toen deze tijdens een belegering van het kasteel in 1388 voor de muren standhielden op een dieet dat overwegend uit kippen bestond. Het was in die dagen niet de Brusselse olievlék die uitbreidde, maar wel de Gaasbeekse, die steeds meer gebieden en dorpen inpalmde. De druppel die de emmer deed overlopen, was de geplande uitbreiding van het gebied van de heer van Gaasbeek tot de heerlijkheden in de meierij van Sint-Genesius-Rode. De 'Zeven Geslachten van Brussel' protesteerden heftig met aan het hoofd de Brusselse schepen Everaert 'T Serclaes. Hij raakte betrokken in een schermutseling met die van 't Kasteel van Gaasbeek. Vijf dagen later overleed de schepen aan zijn verwondingen, met de belegering van Gaasbeek tot gevolg. Of hoe faciliteitengemeenten van nu ook zes eeuwen geleden al de inzet van strijd en verzet in de rand rond Brussel waren. Maar toen wel in omgekeerde zin!

J.R.

FOTO: PASCAL VIGNERON

Van faciliteiten en LAT-relaties (4)

In Wemmel is alles rustig

Aan de noordkant van Brussel ligt het buitenbeentje onder de faciliteitengemeenten, Wemmel. Een getrouwd koppel dat naast elkaar leeft, zo omschrijft menigeen de verhouding tussen Vlamingen en Franstaligen. De beide taalgemeenschappen zijn hier ongeveer gelijk vertegenwoordigd en daarmee is Wemmel onder de zes de gemeente met het grootste aantal Nederlandstalige inwoners.

8 'De laatste jaren zijn er amper provocaties tussen de beide taalgemeenschappen geweest', zegt Marcel De Doncker, voorzitter van de cultuurraad en van de lokale afdeling van het Davidsfonds. 'Franstaligen en Nederlandstaligen dulden elkaar. Behalve het bekladden van borden doen zich hier geen incidenten voor, zoals dat in de andere faciliteitengemeenten vaak wel het geval is. Dat bekladden kun je natuurlijk beschouwen als een provocatie, maar het gebeurt veelal 's nachts en kan evengoed het werk zijn van mensen van buiten onze gemeente.'

Toch loopt het in de winkels niet altijd naar ieders wens. Klanten worden er al te vaak eerst in het Frans

aangesproken en sommige handelaars zijn zelfs Nederlands-onkundig. 'Als je in een Vlaamse gemeente woont, moet je in het Nederlands te woord worden gestaan', meent inwonster Karin De Backer. 'Zowel het gemeentebestuur, de politie als de winkeliers zouden zich uitsluitend van het Nederlands moeten bedienen in hun contacten met de burgers. Franstaligen moeten zich in een Vlaamse gemeente aanpassen, net zoals een Vlaming die in Wallonië gaat wonen zich daar moet schikken naar de gebruiken en de taal. In Wemmel spreken niet alle handelaars Nederlands en dat vind ik bijzonder jammer. Maar ik ben niet zo extreem van aard dat ik er daarom niet meer zou binnenstappen.'

Bloeiend verenigingsleven
Wemmel is eigenlijk een slaappe-

FOTO: PATRICK DE SPIEGELAERE

Portrait of a facilities community : part IV All quiet in Wemmel

On the northern edge of Brussels lies Wemmel, a community which is still often described as a 'rural' community, although it has long been clear that for this facilities community, the future is spelled 'residential'. In 1940, Wemmel had 5.872 residents; today that figure stands at 13.832. The sub-division of Wemmel began soon after World War II, and the wave of immigration came above all from Brussels. Dutch- and French-speakers are more or less evenly represented in this community, thus making Wemmel the facilities community with the largest number of Dutch-speaking inhabitants. The relationship between the two linguistic communities has been described as 'a married couple who live side by side'. Few linguistic incidents like those which occur in other facilities communities have flared up in Wemmel. Another contrast with the other outlying communities is that Wemmel still has a flourishing local social life, with over fifty active associations.

Mayor Geurts has ruled the roost for years in Wemmel, and he has always tried to steer a middle course. The community administration also emphatically wishes to deal with the two linguistic communities on an equal footing.

meente en dat geldt nog meer voor de Franstaligen dan voor de Nederlandstaligen. De anderstaligen wonen vaak in de villawijken en nemen niet deel aan het lokale leven. Dat lokale leven wordt in sterke mate gekleurd door de plaatselijke verenigingen. In tegenstelling tot de meeste andere randgemeenten, bestaat er in Wemmel nog een bijzonder bloeiend Nederlandstalig verenigingsleven. 'Een groot deel laat regelmatig van zich horen, zoals de fanfare, het Davidsfonds, CMBV, KAV, de sportverenigingen, toneelkring Pocus Pats, de zanggroep de Wamblijntjes en de bonden van gepensioneerden.' Vooral die laatsten zijn ruim vertegenwoordigd omwille van de grote concentratie aan rusthuizen in de gemeente. Zoals overal elders in de rand wordt ook Wemmel geconfronteerd met een relatief grote uitwijking van jonge gezinnen die niet in staat zijn om de hoge woning- en grondprijzen te betalen. Ondanks die exodus blijken de meeste Nederlandstalige vereni-

gingen er toch in te slagen om voldoende jongeren aan te trekken om hun toekomst veilig te stellen.

Thuis in De Zandloper

De Nederlandstalige verenigingen hadden en hebben alleszins veel baat bij het Cultureel Centrum De Zandloper dat er kwam onder impuls van voormalig cultuurminister Frans Van Mechelen. De eerste Zandloper werd ondergebracht in enkele prefab-lokalen op een terrein van de hotel-school aan De Zijp. Al vlug bleek evenwel dat het Cultureel Centrum aldaar te ver van de dorpskern lag, zodat een nieuwe locatie zich opdroeg. De Vlaamse Gemeenschap kwam uiteindelijk terecht bij de boerderij Vaes op de Kaasmarkt, die verbouwd werd tot het huidige Gemeenschapscentrum.

'Gelukkig dat we de Zandloper hebben gekregen', zegt De Doncker. 'De

'De laatste jaren zijn er amper provocaties tussen de beide taalgemeenschappen geweest'

Vlaamse verenigingen zijn er thuis. Het centrum betekent ook materieel een enorm pluspunt voor de Vlamingen omdat de verenigingen geen gemeentelijke subsidies krijgen. De gemeente heeft evenmin een jeugdwerkbeleidsplan opgesteld, waardoor de jongeren naast een deel van de subsidies van de Vlaamse Gemeenschap grijpen.'

'Toch kan ik niet zeggen dat we echt tegenwind krijgen van het gemeentebestuur', vindt De Doncker. 'Als we bijvoorbeeld materiaal nodig hebben dan krijgen we dat, ook al gebeurt het niet altijd via de officiële weg. Het gemeentebestuur wil vooral stabiliserend optreden in deze faciliteitengemeente. Ze willen heel nadrukkelijk Nederlands- en Franstaligen op gelijke voet behandelen. Tegen de regels in proberen ze de Franstaligen evenveel te geven. Maar van agressiviteit is er

Het 'landelijke' Wemmel

Wemmel wordt ook vaak omschreven als een landelijke gemeente, hoewel het al lang duidelijk is dat deze gemeente de residentiële toer is opgegaan. Wemmel heeft nog een oude kern met hoofdzakelijk Nederlandstalige bewoners en een nieuwe wijk die vooral Franstaligen aantrekt. In 1940 telde Wemmel 5.872 inwoners, vandaag zijn dat er 13.832. De verkaveling van Wemmel begon vlak na wereldoorlog II en ging in versneld tempo verder sinds de wereldtentoonstelling van 1958 op de nabije Heizel. De inwijkingsgolf kwam vooral vanuit Brussel.

De faciliteitengemeente wordt doorkruist door snelwegen en verkeerswisseelaars, wat onder andere de verbinding met de hoofdstad vergemakkelijkt. Wemmel grenst aan Relegem, Hamme, Meise, Grimbergen en de Brusselse gemeenten Laken en Jette.

Op politiek vlak zwaait de partij van burgemeester Geurts er al jaren lang de plak. Zelf van Vlaamse afkomst, probeert de burgervader van Wemmel naar buitenuit altijd de kerk in het midden te houden. Dat neemt niet weg dat ook hij zich bereidwillig voor de kar van zijn vijf collega's liet spannen in hun protest tegen de omzendbrief van Vlaams minister Leo Peeters.

AVh

geen sprake. De gemeentelijke overheid kiest niet openlijk de kant van de Franstaligen, zoals dat onder andere in Linkebeek wel het geval is.

Afstandelijke contacten

Net zoals in de andere faciliteitengemeenten, leven er ook in Wemmel bij de Nederlandstalige inwoners verschillende visies op het faciliteitenstelsel en het voortbestaan ervan. 'Als er iets moet veranderen zal dat weer een hoop administratie met zich meebrengen en dat is te duur voor de gemeenschap', vindt inwoner Jozef Jacobs, die zelf nog mee heeft gemanifesteerd tegen de invoering van de faciliteiten in 1963. 'Er is tegen gestreden, maar ze bestaan nu eenmaal. Ondertussen is Wemmel bijna tweetalig. Ik heb veel Franstalige bureaus waar ik contact mee heb, al gaat dat eigenlijk niet veel verder dan van op afstand goedendag zeggen. Meestal gebeurt dat in het Frans.'

Karin De Backer heeft uitsluitend Franstalige bureaus. 'Dat stoort mij niet echt, maar ik vind het wel jammer dat ze geen Neder-

lands kennen. Faciliteiten zouden niet hoeven als de Franstaligen zich zouden aanpassen. Voor de rest vind ik Wemmel een heel aangename gemeente om in te wonen.'

An Van hamme

Al is 'het verse product in alle eerlijkheid' altijd zijn handelsmerk geweest, van 'groensels' houdt topkok Eddie Van Maele niet. Alleen jonge erwten, groene boontjes, prei en asperges kunnen hem bekoren, maar broccoli of bloemkool, wortelen en verse spinazie zijn aan hem niet besteed. Op 22 december gaat het restaurant 'Eddie Van Maele' aan de Romeinse Steenweg in Wemmel onherroepelijk dicht. De pionier van de nouvelle cuisine in België wil na 23 jaar eindelijk tijd om piano te spelen, concerten bij te wonen en er met vrouwlief op uit te trekken. Alle succes en naambekendheid ten spijt.

FOTO: INTRIEU VAN STEENOKKERZEEL

Eddie Van Maele Topkok zet zijn fornuis op een laag pitje

ceel bouwgrond. We hebben de grond gekocht en zijn er meteen serieus tegen aan gegaan. De kookacademie komt op de benedenverdieping van het gebouw, er is een perfecte wijnkelder, een prachtige ruimte - met een glasraam - voor de gastentafel en een keuken ingericht als een televisiestudio, met een fornuis dat in Frankrijk werd vervaardigd en dat me meer dan 1 miljoen Belgische frank heeft gekost. Drie dagen per week ga ik les geven, 's middags en 's avonds. De gastentafel is alleen open op reserveratie. Als er gasten komen, bespreken we vooraf samen het menu. Mijn vrouw en ik gaan die ochtend naar de vroegmarkt en bereiden eigenhandig alle schotels, de klant is gewoon te gast bij ons thuis. Ik vind het een heerlijk vooruitzicht: als ik maar zes of acht mensen op een dag moet verzorgen, kan ik koning spelen! Dat is gewoon fantastisch. Daarnaast zal ik vier dagen per week tijd hebben om me eindelijk over te geven aan mijn passie voor muziek.

De voorbije gloriejaren

Stapt u er ook niet uit omdat voor de restauranthouders 'het vet van de soep' is?

EVM De maatregel van de onaftrekbaarheid voor de bedrijven- voor bedrijven waren zakendiners vroeger fiscaal aftrekbaar- heeft me de helft van mijn zakencijfer gekost. En dan heb ik het nog niet over de strengere controle op alcoholverbruik, de Bobs en Bobbettes aan tafel. De overheid heeft de positie van de toprestaurateurs, waarvan er in België toch een aantal zijn, ernstig in het gedrang gebracht. Nu het kalf verdronken is, vaardigen ze een aantal maatregelen uit om het verzopen dier alsnog te redden. Maar het is te laat; de bedrijven hebben inmiddels hun eigen koks aangeworven, hun eigen restaurants gebouwd en organiseren daar diners die voor de volle 100% aftrekbaar zijn. Ik heb met die maatregel leren leven, maar ze stuit me nog altijd tegen de borst.

Mede dankzij dat systeem van fiscale aftrekbaarheid heeft u toch een graantje meegepikt tijdens de gloriejaren van de gastronomie?

EVM Ongetwijfeld. Ik heb keihard gewerkt, maar ik heb heel mooie jaren beleefd. Ik besef ook dat het puur luxe is om de keuzes te kunnen maken die ik nu maak. Jonge restauranthouders hebben het tegenwoordig heel lastig en balanceren voortdurend op het scherp van de snede. Dat komt ook omdat de mensen 15 jaar geleden anders leefden dan vandaag. Ze hadden minder zorgen of als ze die al hadden, konden ze die makkelijker voor een tijd aan de kant zetten. Nu nemen mensen hun zorgen met hun GSM mee in hun broekzak. Genieten, écht genieten is er zelden of nooit nog bij, terwijl tafelen met kaarsen, zilverwerk en kristallen glazen één van de mooiste dingen in het leven is! Dat en de liefde bedrijven, dat is toch gewoon grandioos!

Waarom bent u als autoriteit in het culinaire België nooit in uw pen gekropen om uw standpunt en dat van uw collega's te verdedigen?

10

Het klavier in de plaats van het fornuis dus?

EVM Ik volg al zes jaar pianoles, op aanraden van mijn vrouw die meer van piano houdt dan van klassieke gitaar, het instrument dat ik van jongsaf heb bespeeld. Omdat ik zo gepassioneerd ben geraakt door de muziek, door Beethoven en Mozart, meer dan door mijn fornuis, heb ik besloten met mijn job te stoppen en mijn restaurant te verkopen. Maar dat wil niet zeggen dat ik mijn potten aan de haak hang: dat zou ik niet kunnen en niet willen want een locomotief op stal roest. En ik wil een HST blijven! Daarom start ik met een gastentafel en een Académie Culinaire in Steenokkerzeel. De idee is gegroeid toen Knack Weekend me een paar jaar geleden vroeg om hier een kooktweedaagse te organiseren. Toen ik zag wat ik daarvoor betaald kreeg, heb ik tegen mezelf gezegd: 'Van Maele, je bent een ezel! Als je dit drie keer in de maand doet, heb je meer over voor jezelf dan met een hele maand van 's morgens tot 's nachts keihard werken.'

De kookacademie en de gastentafel komen in Steenokkerzeel?

EVM Ja, mijn vrouw en ik zijn daar verliefd geworden op een mooi per-

EVM Omdat ik in feite een eenzaat ben en omdat ik ervoor gekozen had om me bezig te houden met het opleiden van jonge koks. Ik heb altijd al keuzes moeten maken, omdat mijn beroep zo tijdrovend is. Als ik naast die opleiding nog eens de luttele tijd die ik over had in vergaderingen en commissies had moeten steken, had ik helemaal geen tijd meer voor mezelf en mijn vrouw gehad. Want één ding is zeker, ik zou nooit zo'n grote kok zijn geworden zonder mijn vrouw. Als mijn vrouw me niet gevolgd was in mijn streven, als zij me niet af en toe een duwtje in de rug had gegeven, dan had ik het allang opgegeven. Daarom vind ik dat zij het recht heeft om de 24 uur per week dat ik vrij ben, te kiezen wat zij wil doen.

Mijn fierheid ligt trouwens bij de koks die ik heb opgeleid en waarvan er maar liefst negen een sterrenrestaurant runnen. Ik heb mijn eigen concurrenten gemaakt in elke provincie van het land! Ook daar moet je een ezel voor zijn! (Lacht).

Terwijl u de twee sterren die u had weer bent kwijtgeraakt?

EVM Die sterren baarden me meer zorgen dan plezier. Vroeger waren het gerenommeerde gastronomisten die je kwamen inspecteren, maar nu zijn het al geruime tijd tweederangskoks die het zelf nergens konden waar maken. En die kwamen mij dan vertellen hoe ik een eitje moest bakken! Zonder enige vorm van respect voor mijn inzet en kunnen. Ik heb de heren gewoon aan de deur gezet en er nog geen moment spijt van gehad.

Dali van de keuken

U bent West-Vlaming, geboren in Westkapelle (Knokke), voelt u zich ook Vlaming?

EVM Als mensen tegen me zeggen 'jij bent een Vlaming', dan antwoord ik steevast: 'Ja, God zij gedank!' Ik vind het een eer Vlaming te zijn, ik ben daar fier op en ik voel me zeker geen Belg. Ik herinner me wel dat ik het in het begin als Vlaming in Brussel moeilijk had. Franstaligen deden en doen nog steeds minder moeite om Nederlands te spreken dan omgekeerd, ook al is het in ons vak absoluut noodzakelijk om meertalig te

zijn.

Mijn vrouw en ik trekken regelmatig naar de kust en naar Brugge, waar mijn moeder begraven ligt. Als we daar dan zijn gaan we eens een 'solleke' eten, of een steak au poivre of paling in 't groen, eerlijke Belgische kost. Als zo'n kok me daarbij dan verse frietjes serveert, ben ik de koning te rijk.

Ik kan me voorstellen dat veel restauranthouders wat zenuwachtig worden als ze u zien binnenkomen?

EVM Dat gebeurt, ja. Maar als ze je niet bedriegen, als het ijs dat ze aanbieden inderdaad zelf gemaakt is, het gebak uit de eigen oven komt, zoals buiten geafficheerd staat, dan ben ik

'Met haar fiscale maatregelen heeft de overheid de positie van de top-restaurateurs ernstig in het gedrang gebracht'

tevreden. Ik heb voor mezelf en mijn personeel ook altijd als motto gehad: 'Je moet eerlijk zijn tegenover jezelf!' Je kunt een klant maar één keer bedriegen, de tweede keer blijft die weg. Chef Vermeersch, die me heeft opgeleid, zei altijd: 'Topkoks zijn apostelen, ze moeten leiding geven en een voorbeeld zijn.' Dat heb ik altijd onthouden.

Toen ik als jonge snaak van zeventien in Brugge op de trein naar Brussel stapte om bij Vermeersch te gaan werken, had ik zoveel ontzag voor die grote manitoe van de kookkunst dat ik de grote boulevard aan het Zuidstation vijfentwintig keer op- en afliiep voor ik durfde aanbellen. Die

FOTO: ANNEKE DE WOLFF/OLGA

man was een God in mijn ogen. Hij stuurde me later uit en ik werd probleemloos aanvaard omdat ik bij hem was opgeleid. Jaren heb ik gewerkt voor 3.250 frank in de maand, zes en een halve dag per week. Elke nacht moest ik vijf kilometer naar huis lopen omdat de laatste tram om twaalf uur vertrok, maar desalniettemin stond ik 's morgens om vijf voor zes weer paraat in de keuken.

Mijn ingebouwde wekker rinkelt nu nog steeds om vijf voor vijf. Ik heb heel mijn leven nog geen echte wekker nodig gehad. Vóór mijn jongens hier 's morgens binnenkomen, zijn alle inkopen gedaan en de groenten schoongemaakt. Voor zij beginnen hebben mijn vrouw en ik al uren werk verzet. Vandaar het respect dat ze voor hun patron hebben.

Mijn werkkraacht heeft me prijzen, eretitels en leuke bijnamen opgeleverd: van 'de Eddy Merckx van de keuken', 'de Stradivarius' en 'de Dali van de keuken' tot 'de paus van de gastronomie'. Muziek mag dan al mijn grootste passie zijn; door 'de Dali van de keuken' voel ik me nog het meest gevleid.

Kris Verhaegen

Eddie Van Maele, chef-coq: l'un des plus grands plaisirs de la vie

Le 22 décembre, le superbe restaurant 'Eddie Van Maele' de Wemmel fermera définitivement ses portes. Le pionnier de la nouvelle cuisine en Belgique souhaite, après 23 ans d'activité, jouer du piano, assister aux concerts et consacrer du temps à son épouse. Mais comme il n'entend pas couper définitivement les ponts, il crée une table d'hôtes et une académie culinaire à Steenokkerzeel. 'J'ai travaillé dur, mais j'ai aussi connu de belles années. Je me rends bien compte de

la chance que j'ai de pouvoir poser des choix comme je le fais aujourd'hui. Les jeunes restaurateurs actuels n'ont pas la vie facile, notamment parce que le mode de vie des gens a évolué en quinze ans. Les gens sont devenus plus soucieux et sont incapables de mettre un moment leurs soucis entre parenthèses: ils les emportent avec eux lorsqu'ils vont au restaurant, avec leur GSM. Il est rare que l'on prenne encore le temps de savourer un tel moment. Pourtant, un bon repas dans un beau décor, c'est un des plus grands plaisirs de la vie', déclare notre chef-coq.

In een mum van tijd opnieuw met de tram naar Brussel

De vzw Pro Tram pakt uit met een revolutionair plan om het verkeer naar Brussel centrum uit de impasse te halen. De vereniging pleit ervoor om negen tramlijnen (her)aan te leggen in de zogenaamde 'zwarte gaten' van het treinverkeer. Aan het totaalplan hangt een prijskaartje van 70 tot 80 miljard frank.

'De bussen rijden zich nu onherroepelijk vast in de files, de fraaie schuilhuisjes en de fietsstallingen aan de bushaltes ten spijt', zegt voorzitter Philippe Meert van de vzw Pro Tram. 'We zijn daarom voorstander van tramlijnen in eigen bedding naar gemeenten en wijken die niet door de trein bediend worden. Als aanvulling op de twee grote assen van de spoorwegen die de provincies Vlaams- en Waals-Brabant doorkruisen, ontstaat er dan een ruggengraat van sneltrams. Op ons plan hebben we onder meer de volgende trajecten uitgestippeld: Brussel-Heizel-Wemmel-Brussegem, Brussel-Dilbeek-Ninove; Brussel-Overijse-Waver; Brussel-Tervuren-Bertem; en Brussel-Heizel-Grimbergen, eventueel verlengbaar naar Humbeek-Hombeek en Mechelen.' Het plan draagt alvast de goedkeuring weg van de Bond van Trein, Tram en Busgebruikers.

De G-tram

'Op bepaalde trajecten die we nu voorstellen reed vroeger de buurtspoorwegtram', vertelt Meert. 'Het is dit jaar precies twintig jaar geleden dat de buurtspoorwegtram Brussel-Grimbergen/Brussel-Wemmel voor de laatste keer uitreed. De vzw Pro Tram is ontstaan uit de reactie en de actie tegen de afschaffing van onder meer de fameuze G-tram, die in eigen bedding reed. Het traject van het Brusselse Noordstation naar de huidige bushalte in Grimbergen legde de G-tram af in 23 minuten. Met de bus doe je er in het spitsuur

minstens dubbel zo lang over. Ons pleidooi voor de herwaardering van de tram in eigen bedding is beslist niet ingegeven door nostalgie, maar door zakelijke en milieuvriendelijke overwegingen. Het materiaal van de nieuw voorgestelde trams zal trouwens in niets te vergelijken zijn met de trams van de vroegere Buurtspoorwegen. Het gaat in ons voorstel om zogenaamde multifunctionele voertuigen, die zowel op het NMBS-spoor kunnen rijden, maar die ook gebruik kunnen maken van de bestaande metro-infrastructuur.'

Geslaagde voorbeelden

'In ons projectvoorstel spelen de bussen een aanvullende rol' legt Philippe Meert uit. 'Naast de nieuwe tramlijnen blijft er behoefte bestaan aan radiale buslijnen die niet alleen de

'De bussen rijden zich nu onherroepelijk vast in de files'

nieuwe tramlijnen bedienen, maar ook de verbinding tussen dorpen verzekeren. Neem nu dat een tramlijn wordt aangelegd van Brussel naar Grimbergen, die de bus op dat traject vervangt, toch blijft er dan nog behoefte aan een busverbinding tussen Vilvoorde over Grimbergen naar Merchtem bijvoorbeeld.' De vzw Pro Tram liet zich duidelijk inspireren door geslaagde buitenlandse voorbeelden in Nederland, Duitsland en Frankrijk. 'Grenoble is gestart met één sneltramlijn en heeft er

inmiddels al vier aangelegd. Beleidsmensen die op zoek zijn naar andere goede voorbeelden, moeten beslist ook eens gaan kijken in de Zwitserse steden Bern en Basel. Daar zijn de tram en de trolleybus de spil van het openbaar vervoer', benadrukt Philippe Meert.

Verfraaiing

'De provincies Vlaams-Brabant en Waals-Brabant zouden alle instanties rond de tafel moeten brengen en op zoek gaan naar partners die het ambitieus plan mee helpen financieren', vindt Meert. Met het voorgestelde bedrag van 80 miljard wensen we uiteraard de ruggengraat tramlijnen aan te leggen. Maar een groot deel van dat budget is ook bestemd voor de verfraaiing en de herwaardering van de buurten waar de nieuwe tram doorrijdt. Wie duizelt van de bedragen voor de tramlijnen dient te beseffen dat de aanleg van één kilometer metro ongeveer twee miljard frank kost.'

Gerard Hautekeur

De vzw Pro Tram publiceert in het najaar het boek 'Van Eigenbrakel naar Waver' in de tijd van de Buurtspoorwegen. In 1999 komt een lijvig boek uit over de tramlijn Brussel-Humbeek en de nevenlijnen. Voor meer informatie kan men terecht bij de vzw Pro Tram, Dokter Hemeerijkxlaan 1, 1850 Grimbergen.

31 juli 1978, de laatste tramtocht in Wemmel

Grimbergen blijft werken aan zijn toeristische uistraling

Op zondag 4 oktober sluit Grimbergen 'Langs Vlaamse Wegen' af. 'Langs Vlaamse Wegen' staat voor een reeks culturele fiets- en wandelagen tussen april en oktober. Ze wordt georganiseerd door de VTB-VAB in samenwerking met de gastgemeente.

Burgemeester Jean-Pol Olbrechts is alvast een gelukkig man dat zijn

gemeente in de kijker loopt en naast steden kan staan als Herentals, Maaseik, Feklo en Oostende die eerder pleisterplaats waren voor 'Langs Vlaamse wegen'. 'We doen al jaren een grote inspanning om ons nationaal en internationaal te profileren', verduidelijkt de burgemeester. 'Grimbergen heeft een belangrijke uitstraling door zijn abdij, zijn uniek biermuseum dat er dit jaar is bijgekomen en zijn volkssterrenwacht Mira. We hebben ook nog het museum voor oude technieken dat tien jaar geleden Europees bekroond werd. Dit alles zal de VTB-VAB niet ontgaan zijn en vandaar waarschijnlijk hun vraag voor medewerking aan het project.'

Japanse belangstelling

Burgemeester Olbrechts vindt het moeilijk om in schatten in welke mate zo'n toeristisch evenement ook een economische betekenis heeft voor Grimbergen. 'We zitten enerzijds met zeer hoge kosten inzake monumentenzorg, alsook voor het personeel van de toeristische dienst, voor de infrastructuur, enzovoort. Daartegenover staat het imago dat je gemeente krijgt en de mogelijkheden die daar onrechtstreeks uit voortvloeien. Wij weten met zekerheid dat we per jaar ongeveer tienduizend toeristen over

STAVEL BRASS - GILCH

de vloer krijgen. Ze komen zelfs uit Japan, ook al omdat wij een samenwerkingsverband hebben afgesloten met een Japans district in verband met ons museum over oude technieken en de rijstteelt. Dit jaar heeft de Japanse ambassadeur ons museum informeel bezocht. Daarbij heeft hij de wens uitgedrukt Vlaanderen sociaal en cultureel beter te leren kennen.' 'De inspanningen die Grimbergen zich getroost om de gemeente toeristisch te promoten zijn een bewuste keuze', aldus de burgemeester. 'Het is vooral mijn voorganger geweest die voor deze aanpak gekozen heeft en ik ben hem daarin gevolgd.'

Twee snelheden

In het vergroten van de uitstraling van een gemeente laat de hogere overheid het vooralsnog grotendeels afweten en daar zou volgens burgemeester Olbrechts verandering in moeten komen. 'Als je bedenkt dat een gemeente alles wat ze organiseert op het vlak van public relations voor 90% zelf moet betalen, dan kun je wel voorstellen wat dat voor een kleinere gemeente moet betekenen. Grimbergen krijgt heel wat spontane publiciteit, maar er zou meer kunnen worden gedaan voor de rand in zijn geheel. Er worden ontegensprekelijk

al grote inspanningen geleverd, maar de rand is meer dan de faciliteitengemeenten. Het gevaar bestaat dat we een rand krijgen met twee snelheden, dat er een soort concurrentie ontstaat tussen de faciliteitengemeenten en de anderen. Ik denk aan de huisvestingspolitiek, het mobiliteitsprobleem, de monumentenzorg, enz. De inspanningen die in de faciliteitengemeenten moeten worden

geleverd, naar de anderstaligen toe bijvoorbeeld, zijn allicht groter dan hier in Grimbergen. Vlaanderen heeft gelukkig zoveel te bieden dat wij niet echt bang hoeven te zijn en de anderstaligen zullen zich daar ook wel van bewust zijn.'

Fietsen en wandelen

Op 4 oktober a.s. valt er in Grimbergen van alles te beleven. De belangrijkste activiteiten zijn een voetocht van 7 km en een fietstocht van 30 km. Voor de wandelaars loopt het pad langs de werkende watermolens, de maalbeekvallei, de abdijkerk, het prinsbos met de gerestaureerde donjon van het waterslot, het koetshuis van het gulddendal, de sterrenwacht Mira en de Sint-Servaaskerk. Bij al de monumenten zijn gidsen aanwezig en de toegang is gratis. De fietstochten voeren alle deelnemers langs Grimbergen-centrum, Beigem en Humbeek.

Flor Stein

Info: VTB-VAB, tel. 03/220 32 22, fax: 03/220 32 26, VVV-Grimbergen, tel. 02/260 12 69

Deelname aan het namiddagprogramma kost 100 Bf inclusief de begeleidende brochure. Er is geen fietsenverhuur.

TONEEL

Wrevelig samenleven

Hoe praatziek zijn de bewoners van een sociaal woningblok die elkaar onvermijdelijk tegen het lijf lopen in de inkomhal?

Beperken zij hun contacten tot beleefdheidsformules, klagen zij hoofdzakelijk over het weer of voeren zij ook indringende gesprekken? De acteurs van het Nederlandstalige gezelschap Dito Dito en het Franstalige Transquinquennal legden in verschillende Brusselse wijken hun oor te luisteren. De resultaten ballen zij samen

in hun gezamenlijke productie 'Ja Ja maar Nee Nee'. De haastige gesprekken van de dertig personages zijn uit het leven gegrepen. Katten, honden, kanaries en goudvissen worden blijkbaar ingeschakeld om het verlies van een partner te compenseren of om de eenzaamheid te verdrijven. Kleine ergernissen worden ervaren als grote rampen. Mistroostig treuren moedeloze zielepoten over hun onoplosbare problemen. Ondertussen leggen zij hun karakter en hun kijk op de medemens bloot. Niet iedereen is verdraagzaam of bereid om te overleggen. Wrevel haalt niet zelden de bovenhand. Nadat dit tweetalig stuk al werd genomineerd voor de Océpodiumprijs stond het omwille van zijn grensverleggend en multicultureel karakter ook op het programma van het recente Vlaams-Nederlandse Theaterfestival, dat de twaalf meest

toonaangevende podiumproducties van het voorbije seizoen samenbracht.

CC Papeblok, Tervuren: vrijdag 9 oktober om 20u.
Info: 02/768 03 00.

TENTOONSTELLING

Elegante pop art van Pol Mara

Aanvankelijk tekent en schildert de Antwerpse kunstenaar Pol Mara tengeren, ijle, kwetsbare personages. Later overspoelen gewelddadige draaikolken zijn doeken. Reizen brengen geregeld een ommekeer teweeg. Na een 'vulkanische' periode leiden een trip naar Kreta en een kort verblijf op het eiland Santorini tot een meer bezadigde stijl. Mara vindt een aanvaardbaar compromis tussen het figuratieve en het abstracte. Middenin de vale kleurvlakken duiken pittige kinderkopjes en begeerlijke, vrouwelijke silhouetten op. Contacten met Amerikaanse artiesten dwingen hem spontaan in de richting van de pop art. Hij tracht de mythen en idolen van de consumptiemaatschappij op een zachtvaardige manier te ontcrachten. Tegelijk sympathiseert hij met de flower power-beweging van de jaren zestig. Hoewel hij zichzelf in het voetspoor van dichter Alan Ginsburg als een vrijbouter beschouwt, zijn de meeste werken evenwichtig gestructureerd. Doorgaans goochelt hij zo met ingehouden kleuren en scherpe vormcontrasten dat zijn doeken het resultaat lijken van reken en denkwerk. Op de internationale kunstmarkt wordt de esthetiek van Mara hoog gewaardeerd omdat het baanbrekend karakter de toegankelijkheid niet in de weg staat.

Beersel, Herman Teirlinckhuis, Uwenberg 14,
tel. 02/377 15 57.

Van 15 september tot (minstens) eind oktober.

FOTOGRAFIE

Rituelen van een uitstervend volk

Op het vruchtbaarheidsfeest dat het bijna uitgestorven Bedikvolk ieder jaar begin februari in de Senegalese heuvels vlakbij de grens met Mali viert, worden buitenstaanders zelden toegelaten. Toch kon fotograaf Pierre Rauscher de eeuwenoude ceremonie, die ongeveer 48 uur in beslag neemt, ongehinderd vastleggen. De vrouwen vormen de spil in dit ritueel. Zij dienen wettelijk en op een traditionele manier getrouwd te zijn. Bovendien moeten zij hun volledige bruidsschat hebben betaald, in verwachting zijn of al kinderen hebben verwekt. De deelnemers bereiden een uitgebreide maaltijd voor, vrouwen gerstebier en smukken zich op met bijzondere juwelen. Uit de verschillen kan worden afgeleid tot welke groep iemand behoort.

Sommigen steken de pen van een stekelvarken door de neusvleugel. Wie de allereerste keer meedoet, draagt een rode kralenring op het hoofd. Karakteristiek zijn de kapsels met ingevlochten witte schelpen en een valse, lederen vlecht. De haartooi symboliseert de reisweg die de zon tijdens een etmaal aflegt. Om al die dure rekwisieten te kunnen aanschaffen, moeten deze vrouwen vooraf kilo's kruiden, fruit en aardewerk verkopen. Het Bedikvolk telt op dit moment nog amper 2300 mensen. Rituelen en ceremonies beheersen al sinds mensenheugenis de seizoenswisselingen en de belangrijkste gebeurtenissen.

De Bedik, Koninklijk Museum voor Midden-Afrika, Tervuren. Tot 29 november. Info: 02/769 52 00.

FILOSOFIE

Positief denken levert energie

Gedachten bepalen volgens heel wat new age-therapeuten de levenskwaliteit. Een pessimistische houding ondergraaft al op voorhand het geluk en werkt moedeloosheid in de hand. Positief denken bevordert daarentegen de creativiteit omdat onvermoede energiebronnen worden aangeboord. Zelfvertrouwen kan evolueren tot zelfontwikkeling en persoonlijke groei. De Rationeel Emotieve Therapie (RET) veronderstelt dat probleemgedrag kan worden afgewend door op het denken in te werken. Psychische stoornissen vloeien maar al te vaak voort uit een negatief zelfbeeld. Zonder belerend of moraliserend te zijn reikt lesgever Stefaan de Wever tijdens zijn gezondheidscursussen enkele praktische hulpmiddeltjes aan om de werkelijkheid op een persoonlijke manier te beleven. Het komt er vooral op aan dat we onze geest ontdoen van de ballast van onze opvoeding, om zelf de toekomst te kunnen kiezen waar we recht op hebben.

Wemmel, De Zandloper: 'Positief denken maakt leven lichter' op dinsdag 6 oktober om 19u30.

TONEEL

Ontgoochelde vrouwen

De Blauwe Maandag Compagnie en de Antwerpse KNS zijn onlangs samengesmolten tot het Toneelhuis. Dit nieuwe gezelschap treedt ondermeer voor het voetlicht met 'Moedersnacht' van Lisa Engel, waarin uitsluitend vrouwen ten tonele worden gevoerd. Zij proppen zich vol met gebakjes of lijden integendeel aan magerzucht. De anorexie en boulimiëneigingen zijn het gevolg van opgelopen ontgoochelingen. Niemand kan echt vrede nemen met zijn lotsbestemming. De liefdes en relaties zijn geen lang leven beschoren. De oudste van het gezelschap herinnert zich nog haarscherp haar echtgenoot, die al een kwarteeuw onder de zoden

ligt. De andere dames reageren vooral instinctief op wat hen overkomt. De schrijfster zinspeelt onrechtstreeks op 'La Grande Bouffe', een omstreden cultfilm uit het begin van de jaren zeventig, waarin de hoofdfiguren zich met zoveel voedsel volstouwen dat hun lichaam het begeeft. Ilse Uitterlinden neemt de regie voor haar rekening. Zij staat ook op de planken, samen met de actrices Chris Lomme, Sofie Declair, Olga Zuiderhoek, Goele Derick en Els Dottermans. Huisdramaturg Hans van Dam en vertaler Tom Kleijn zorgden achter de schermen toch voor een mannelijke toets.

Dilbeek, Westrand: 29 oktober
Strombeek-Bever, CC: 30 oktober.

MUZIEKTHEATER

De ultieme kick

De zwiepende bewegingen van bliksemsnelle worstelaars in Aziatische B-films en de hierop gebaseerde dansparodie van Carl Douglas zijn niet de enige inspiratiebronnen voor de nieuwe beloftevolle muziektheaterproductie van Victoria. Na de autoscooterkermis van 'Bernadette' en het volkse familiedrama 'De broers Geboers', pakken de Gentse projectontwikkelaars van Victoria uit met een heuse 'catwalk'. 'Kung Fu' is een ontregelend modedefilé met oogverblindende krachtpatsers en mooie, maar wilde meiden. Verzinsels, 'love and peace', Oosterse gevechtskunsten, ontroerende beelden en hippe geluiden vervlechten zich tot een onvoorspelbare 'performance'. In feite hunkeren de personages naar de ultieme kick. Zij koketteren met hun lijf, fantaseren erop los en hopen het publiek op een interactieve manier mee te tronen naar hun

droomwereld. Gewoontegerouwd is de voertaal onverbloemd Gents.

Première: Ancienne Belgique op vrijdag 2 en zaterdag 3 oktober om 20u30. Info en res.: 02/548 24 24.

TONEEL

Boosaardige parabel

Sam Bogaerts vertaalde voor Malperuis het boosaardigste stuk dat de Oostenrijkse auteur Thomas Bernhard ooit schreef. In 'Am Ziel' wordt het toneelpubliek nog meer dan vroeger door de auteur onderuit gehaald. Het hoofdpersonage is een cynische, bezitterige vrouw, die met haar dochter op vakantie gaat naar zee. Daar nodigt ze een succesvolle theatermaker uit om haar gezelschap te houden. In feite kan de gastvrouw niet overweg met haar verveling. Ze knevelt er op los en dwingt haar gezelschap in de rol van klankbord of klaagmuur.

'Er zijn' ('Am Ziel') wordt op vrijdag 16 oktober om 20u15 in CC Strombeek-Bever opgevoerd. Info: 02/263 03 43.

AFRIKAANSE MUZIEK

Ter gelegenheid van de Zuid-Afrikaanse week in Vlaanderen van 10 tot 18 oktober vindt in Dilbeek een concert plaats dat gegeven wordt door muzikanten van ginder. Het concert biedt zowel vocale als instrumentale muziek met een uitgesproken Afrikaans karakter in een originele presentatie. De Randall Wicomb groep, het Marimba-ensemble en het duo Trichardt-Wessels staan borg voor een spetterend programma. Nagenieten kan bij een glas Zuid-Afrikaanse wijn.

Dilbeek, CC Westrand, donderdag 15 oktober om 20u00.

Ludo Dosogne

Festival van Vlaanderen wil hele rand bestrijken

Dit jaar wordt in vijf van de zes faciliteitengemeenten een concert van het Festival van Vlaanderen georganiseerd. Voor Drogenbos en Linkebeek is dit een primeur, want vorig jaar waren zij er nog niet bij. Kraainem valt als enige faciliteitengemeente nog even uit de boot, maar wordt volgend jaar ook opgenomen in de concertreeks. Sinds Vlaams-Brabant over een aparte, onafhankelijke afdeling van het Festival beschikt, krijgen de organisatoren meer armslag voor het opbouwen van een muziekcultuur in de rand.

16

'Vroeger telde het Festival van Vlaanderen zeven autonome, regionale afdelingen. Maar de Leuvenaars voelden zich ondergewaardeerd', legt voorzitter Etienne De Rijck uit. 'Zij moesten immers samenwerken met de Brusselaars. Met de oprichting van de provincie Vlaams-Brabant kwamen er voldoende middelen vrij om een eigen koers te gaan varen. Onmiddellijk hebben we gekozen voor een evenwichtig spreidingsbeleid dat kan bijdragen tot de vorming van de identiteit van de nieuwe provincie.' De cyclus in de rand is het resultaat van de samenwerking tussen de provincie Vlaams-Brabant, de Vlaamse Regering en de vzw De Rand, die alledrie met dit initiatief de Vlaamse aanwezigheid in de regio willen onderstrepen. Naast de autochtone bevolking hoopt men ook de ingeweken buitenlanders te bereiken.

Opnieuw virtuozen op bezoek

Toen vorig jaar de reeks 'Maestro Al Cembalo' in de rand werd gepland, kon niemand vermoeden dat de clavecinisten Gustav Leonhardt, Christophe Rousset en Andreas Staier zo goed zouden scoren. Programma-samensteller Mark Delaere haalt dit jaar in oktober de Antwerpse cellovirtuoos Roel Dieltiens, viola da gambaspeler Wieland Kuijken, dwarsfluit-speler Barthold Kuijken en opnieuw clavecinist Gustav Leonhardt naar de rand. Zij verzorgen een reeks kamer-muziekconcerten onder de overkoepelende titel 'Bach intiem'. Uitzonderlijk zijn de composities voor baroktraverso en clavecimbel. Bach leerde de dwarsfluit immers pas kennen toen hij rond 1720 in Kothen verbleef in een calvinistisch milieu, waar geen plaats was voor zijn geliefde kerkmuziek. De dwarsfluit, of traverso, was allesbehalve populair bij de Duitsers en wie het instrument toch bespeelde, was meestal afkomstig uit Frankrijk.

Kleinschalige concerten

'De beperkte infrastructuur waarover de culturele centra in de faciliteitengemeenten beschikken, maakt uitsluitend kleinschalige concerten mogelijk', betoogt Etienne De Rijck. 'Desalniettemin zijn we in staat om een bepaald genre of een componist vanuit een specifieke invalshoek grondig te belichten. Vanaf 1999 hopen we ook Kraainem in de randcyclus te integreren. Deze faciliteitengemeente is voorlopig nog opgenomen in het festivalluik van de historische steden.'

De omschrijving 'historische steden' is misleidend, maar een erfenis van de festivalpioniers uit het verleden. 'Op korte termijn zullen we de terminologie actualiseren en verduidelijken. Ondertussen hopen we het concertgebeuren te democratiseren zonder het aan kwaliteit te laten inboeten. Door in de provincie te programmeren verlagen we alvast de drempel', aldus nog Etienne De Rijck.

Ludo Dosogne

Barthold Kuijken

'Bach Intiem' start in Sint-Genesius-Rode op 13 oktober om 20u30 in De Boesdaelhoeve, met een optreden van Barthold Kuijken, traverso, Gustav Leonhardt, clavecimbel. Ook op 15 oktober in De Kam in Wezembeek-Oppem. Roel Dieltiens, cello, komt op 19 oktober om 20u30 naar het Museum Felix De Boeck in Drogenbos en op 22 oktober naar De Zandloper in Wemmel. Wieland Kuijken, viola da gamba, en Gustav Leonhardt, clavecimbel, zijn op 29 oktober om 20u30 in St-Sebastiaanskerk te Linkebeek. *Historische steden*: Fortepianotrio Florestan met Haydn en Beethoven op 1 okt. om 20u30 in Westrand-Dilbeek. The Clerks Group met motetten van de Machaut en Ivrea Manuscript op 3 okt. om 20u15 in abdijkerk van Grimbergen. Walter Boeykens Ensemble met Robert Schumann en Brahms op 16 okt. om 20u30 in het Koloniënpaleis in Tervuren. Kuijken Pianokwartet met Mozart en Haydn in de St-Martinuskerk van Asse op 23 okt. om 20u30. Spiegel Strijkkwartet met Brahms, Franck en Leken op 23 oktober om 20u30 in De Lijsterbes in Kraainem. Info: Festival van Vlaanderen, secretariaat: 016/20 05 40.

Bach im Vlaamse Rand

Nach dem letztjährigen Erfolg des Festival von Vlaanderen veranstaltet die Abteilung Flämisch-Brabant des Konzertveranstalters einen Bach-Zyklus im Vlaamse Rand und einige Konzerte in den 'historischen Städten' von Flämisch-Brabant. Dieses Jahr wird in fünf der sechs Ortschaften ein Konzert veranstaltet. Kraainem fehlt in diesem Jahr noch, wird aber im nächsten Jahr in die Konzertreihe aufgenommen. 'Die beschränkte Infrastruktur, über die die Kulturzentren in diesen Gemeinden verfügen, lässt nur kleine Konzerte zu', sagt der Vorsitzende Etienne De Rijck. 'Trotzdem sind wir in der Lage, ein bestimmtes Genre oder einen bestimmten Komponisten unter einem bestimmten Aspekt gründlich zu beleuchten.' - Sehr zu empfehlen.

EUROPALIA TSJECHIË

De rijkdom van de Boheemse cultuur

Europalia knoopt dit jaar gelukkig terug aan bij de traditie om met boeiende tentoonstellingen, concerten en theatervoorstellingen een bepaald land en zijn cultuur in de kijker te plaatsen. Met de keuze van Tsjechië wordt de nadruk gelegd op de historische band tussen de verschillende Europese volkeren en de wereldwijde uitstraling van de Boheemse cultuur.

Ooit lag Tsjechië geklemd tussen het Byzantijnse en het Frankische rijk. Griekse monniken bekeerden de Slavische stammen tot het christendom. Bohemen werd later een deel van het Heilig Roomse Rijk en daarna gedurende bijna 400 jaar – tot het einde van de Eerste Wereldoorlog – geregeerd door de Habsburgers.

Weelde

De kunst in Bohemen beleefde een eerste bloeiperiode tijdens het bewind van Keizer Karel IV (1346-1378). Vooral voor de architecten zijn het hoogtijdagen. Naast talrijke gotische huizen en kloosters bouwen zij in

Praag de vermaarde Sint-Vituskerk en de allereerste Centraal-Europese universiteit die uiteraard de naam van de keizer draagt. Op de expositie 'Laatgotische kunst uit Bohemen, Moravië en Silesië' in de BBL-galerij op het Brusselse Koningsplein wordt de artistieke productie uit de daaropvolgende periode belicht. De paneelschilders, de houtsnijders en de boekillustratoren laten hun religieuze en mythische personages vertoeven in een weelderige omgeving. Hoe vindingrijk juweelontwerpers toen al met de rode granaatsteen omsprongen, is op een aparte tentoonstelling in de KB-galerij op de Brusselse Grote Markt te zien.

Praagse art nouveau

Rond 1900 kon Praag op intellectueel en artistiek vlak moeiteloos concurreren met Wenen. De affiches van Alfons Mucha, de natuurmotieven van de pottenbakkers en decoratieve kunstenaars en de symbolistische taferelen van schilders en beeldhouwers bewijzen nog steeds hoe creatievelingen in de 'Gouden Stad' geen genoegen konden nemen met de traditionele, aristocratische smaak. In het Paleis voor

Schone Kunsten werden 400 werken samengebracht die representatief zijn voor de verschillende tendensen in de Praagse Art Nouveau.

Het Museum van Elsene gaat nader in op de abstracte kunst van Frantisek Kupka, die voortvloeide uit zijn passie voor de theosofie, de wiskunde en de biologie.

Kunst en engagement

De Duitse bezetter maakte abrupt een einde aan de eerste Tsjechische republiek. Tijdens de Holocaust veranderde het concentratiekamp van Theresiënstadt in een macaber cultureel bolwerk van

Joodse kunstenaars. Het docudrama dat Arnost Goldflam hieruit distilleerde, hoopt hij met het gezelschap Divadlo Archa te brengen in de Hallen van Schaarbeek.

Kunst, politiek en sociaal engagement zijn in Tsjechië onlosmakelijk met elkaar verweven. De woordvoerders van Charta 77, die de mensenrechten

Rond 1900 kon Praag op intellectueel en artistiek vlak moeiteloos concurreren met Wenen

verdedigden, waren hoofdzakelijk schrijvers en beeldende kunstenaars. En de huidige president Vaclav Havel dankte indertijd zijn verkiezingsoverwinning aan zijn populariteit als theaterauteur. De cineasten, mimekunstenaars, poppenspelers en circusartiesten die in het kader van Europalia Tsjechië naar België komen, zullen het maatschappelijk gebeuren ongetwijfeld met de nodige kritische zin 'verbeelden'.

Ludo Dosogne

Europalia 98 Tsjechië.
Van 16 oktober tot 17 januari.
Info: 02/507 85 94.

Böhmische Kultur in Brüssel

Der Prager Frühling von 1968 und die 'sanfte Revolution' von 1989 förderten ohne jeden Zweifel den europäischen Einigungsprozess. Nach vierzig Jahren der Isolation hofft Tschechien jetzt, Vollmitglied in der Nato und in der Europäischen Union zu werden. Mit Ausstellungen, Konzerten, Theatervorstellungen und anderen künstlerischen Manifestationen rückt das Kunstfestival Europalia in den nächsten Monaten Tschechien in den Mittelpunkt. Dabei liegt die Betonung auf den historischen Banden zwischen den verschiedenen europäischen Völkern und auf der weltweiten Ausstrahlung der böhmischen Kultur.

Poppenspel 'Alibaba en de Veertig Rovers'

Het is een variant van de recente Duitse ramp met een hogesnelheidstrein en daar schrikken we van op. Dat zo iets ook op onze buurtspoorweg gebeurde! 'Volgens de pers,' besluit het onheilsbericht, 'overleefden zestig personen het treinongeval niet.' Dat zo'n drama vergeten werd en geen monument aan het lot van die doden herinnert!

We zijn onder vrienden op wandel in Hoeilaart en staan voor het rusthuis, een verzorgd oud gebouw dat het bekijken waard is. Een van ons leest voor uit de toeristische brochure Wandelen doorheen Hoeilaart, over de treinramp die het dorp op 3 februari 1889 ontredde. Het rusthuis werd die dag een spoedopnamekliniek en daarom bekijken we het met een extra nieuwsgierige blik. We hebben nooit eerder over de negentiende-eeuwse Hoeilaartse treinramp gehoord en vinden dat vreemd, zelfs ongepast.

Ons wandelparcours heet 'Hoeilaart in kaders' en is een openlucht tentoonstelling. Twaalf bekende dorpsbewoners, onder wie Armand Pien en William van Laeken, hebben een mooi plekje uitgekozen en 'ingelijst'. Wij kijken op onze uitgestippelde wandelweg naar de twaalf plekjes door een kader in vezelplaat dat het uitgekozen tableau vivant afdrukt.

Het rusthuis is niet ingelijst. Toch wil ik het ook als een tableau vivant zien, niet op deze zondagmiddag in 1998, maar op die dag van de treinramp in 1889. Die derde februari was ook een zondag, leert me mijn spuurwerk naar meer en juistere informatie dan wat de toeristische brochure vertelt. Een driehonderd reizigers namen 's morgens in Brussel de trein naar Jemelle (aan de grotten van Han). Die zou direct tot Ottignies rijden en daarna in ieder station stoppen om zijn passagiers op hun zondagse bestemming in Wallonië te droppen. De trein ont-

CATASTROFE IN GROENENDAAL

'De exprestrein Brussel-Jemelle ontspoorde in volle snelheid op het grondgebied van Hoeilaart, tussen Groenendaal en het Vlaanderveld, meer bepaald aan de nu vervangen 'Engelse Brug'. De locomotief (met negen rijtuigen) ramde de linkerpijler van de stenen brug, waardoor deze instortte en de brokstukken op de wagons vielen. Vijf wagons ontspoorde en drongen in elkaar.'

FOTO: RITA DANIELS

spoorde nadat hij het station van Groenendaal met volle snelheid was gepasseerd. Balans: twintig doden, veertig zwaargewonden.

De burgemeester van Hoeilaart liet een vijftiental zwaargewonden naar 'het hospies' brengen. De dorpsdokters deden wat ze konden. De pastoor kwam de stervenden bedienen, onder wie een meisje uit Elsene dat verpletterd was en nog lang bij bewustzijn bleef. 'Monsieur le curé, faites savoir à ma bonne tante que ma dernière pensée a été pour elle,' zei ze tegen de pastoor. Die laatste woorden werden genoteerd door een van de reporters die onmiddellijk ter plaatse gekomen waren. Ze schreven alles op wat ze hoorden en zagen, daar in het hospies, of in de Brusselse ziekenhuizen waar andere gewonden

door het Rode Kruis waren binnengebracht, of in de stations waar ongedeerde treinreizigers en angstige familieleden terecht kwamen, of op de plaats van de ramp. Daar bleef de opengereten stoomketel van de trein sissen en roken en werd het afschuwelijk verminkte lijk van de machinist pas tegen de avond uit het verwrongen staal opgehaald. De beschrijvingen in de kranten zijn scherper en indiscreter dan hedendaagse foto's of televisiebeelden en de verslagen van de ooggetuigen wemelen van treffende details.

Rampenplannen bestonden er nog niet in die tijd, maar toch waren dokters en verplegers, het parket, de minister van Spoorwegen en andere verantwoordelijken, ingenieurs en opruimers even snel ter plaatse als de journalisten. Het woord 'rampentoeisme' was nog niet uitgevonden, maar toch stroomden de nieuwsgierigen toe, vooral Brusselaars die de tram naar de rand namen toen het bericht van de ramp zich als een lopend vuurtje door de stad verspreidde.

Ik vind sensationele beschrijvingen van de zogenaamde 'catastrofe van Groenendaal', een viertal gissingen naar de oorzaak van de ontsporing, klachten over de toestand van de spoorweg, roddels over het gedrag van de overlevenden en omwonende boeren, berichten over diefstal en over de vondst van een zilveren horloge dat was blijven stilstaan op het noodlottige moment.

Toen werd per telegram, nu per gsm gecommuniceerd, toen in het Frans, nu in twee en meer talen. Toch zie ik als kijker naar het dramatische tafereel meer gelijkenissen dan verschillen met verkeersrampen van vandaag. De tijd lijkt nauwelijks vooruit te zijn gegaan sinds het zilveren horloge bleef stilstaan en vooral de mensen zijn dezelfde gebleven.

Brigitte Raskin

Sterrebeek 2000 zoekt nieuw elan voor na 2000

Drukkingsgroep Sterrebeek 2000 uit de gelijknamige Zaventemse deelgemeente, heeft handen te kort om het vele werk aan te kunnen. De vereniging neemt almaar omvangrijker dossiers ter harte en zou haar bestuur graag aangevuld zien met een aantal jonge dynamische vrijwilligers.

Sterrebeek 2000 is tegenwoordig vooral bekend omwille van haar acties om de hinder van het luchtverkeer te beperken en het Vlaams en landelijk karakter van Sterrebeek te behouden. De vereniging ontstond evenwel al begin jaren '70 - toen Sterrebeek nog een zelfstandige gemeente was - als een reactie op de agressieve FDF-verkiezingscampagne in de Vlaamse rand.

'De Vlaamse zaak lag aan de basis', zegt secretaris Magda Rock, 'maar daar werd onmiddellijk een groene reflex aan gekoppeld. In de jaren '60 begon de grote verkavelingsgolf waarbij kapitaalcrachtige Franstalige Brusselaars overal in de groene rand grond begonnen te kopen. In Sterrebeek hebben een aantal mensen toen de koppen bij elkaar gestoken en hielden Sterrebeek 2000 boven de doopvont. 2000 was in die tijd ook al een magische datum en het klonk vooral veraf.'

Politiek ongebonden

De slagzin werd meteen 'Vlaams, groen en mooi'. De vereniging stond vooral voor de fusie met Groot-Zaventem haar mannetje en wist haar invloed te laten gelden tot in de gemeenteraad. Zo kon Sterrebeek 2000 de verkaveling van het park Derscheid tegenhouden en met petitie vier chemische bedrijven weren. Andere belangrijke dossiers waren deze van de afvalproblematiek, de verkeersveiligheid, het sociaal woonbeleid en het behoud van het groen. Veel acties van Sterrebeek 2000 spelen zich af achter de schermen. Zo

schrijft de vereniging geregeld brieven naar bedrijven en handelaars die zich niet Vlaams genoeg profileren in de gemeente. Daarnaast verleent Sterrebeek 2000 ook medewerking aan evenementen als De Gordel en de Sterrebeekse avondmarkt en organiseert ze boomplantacties.

Bij de werking schrijkt de drukkingsgroep er niet voor terug om zo nodig de hogere politieke echelons in te schakelen. 'We hechten veel belang aan het voorlichten van de inwoners met info-avonden, waar deskundigen en bevoegde autoriteiten objectieve informatie komen ver-

'De grote kracht van onze vereniging is haar ongebonden, pluralistische samenstelling'

strekken', aldus Magda Rock. 'Maar we hebben ons altijd afzijdig gehouden van politiek', stelt voorzitter Roger Withofs nadrukkelijk, 'hoewel er in de gemeente toch steeds wordt geprobeerd ons een etiket op te kleven. We hebben al alle kleurtjes gehad, behalve blauw dan. De grote kracht van onze vereniging is haar ongebonden, pluralistische samenstelling. We vertegenwoordigen geen eenzijdige, partijpolitieke visie.'

Aflossing van de wacht

De belangen die Sterrebeek 2000 behartigt, overstijgen in theorie de grenzen van de deelgemeente niet. In theorie, want dossiers als deze van de luchthaven en het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, doen dat bijvoorbeeld wel. 'De dossiers worden ook steeds ingewikkelder', zeggen Magda Rock en Roger Withofs. 'Er kruipt bijzonder veel tijd in de voorbereiding en het bijwonen van allerlei raden. Wij zijn ook maar vrijwilligers en hebben ons op eigen houtje

gespecialiseerd in een bepaalde problematiek.'

Door de complexiteit van veel zaken groeit het werk de vereniging boven het hoofd. Bovendien trekken twee bestuursleden zich terug en sloppen de loopbaan en het gezinsleven van andere bestuursleden veel tijd op. In oktober stelt Sterrebeek 2000 het probleem van de opvolging tijdens een extra ledenvergadering aan de orde. 'Aan leden geen gebrek, maar misschien moet de werking van het bestuur op een andere leest geschoeid worden. Voor mensen die zich willen engageren, moet het leefbaar blijven. Het is bovendien niet gezond voor een organisatie om al te lang door hetzelfde bestuur geleid te worden. Maar een ding is zeker: ontbinden doen we niet in 2000. Daarvoor zijn er nog te veel belangen te behartigen', aldus Magda Rock en Roger Withofs.

An Van hamme

Magda Rock en Roger Withofs

FOTO: PASCAL WILVERDOR

RESTAURANDT

FOTO S. PATRICK DE SPIEGELAERE

Magere tentoonstelling over rijke kaastraditie

'Belgische kazen blijven verbazen', maar dat zou ook wel kunnen klinken als 'Brabantse kazen blijven verbazen'. Bovendien gaat het hier om randkazen zonder rand, waar dus niets van verloren gaat.

Het valt inderdaad op wat voor een enorme variëteit aan kazen ons land voortbrengt. Geen uithoek van België of er ligt wel een of andere kaasje te zweten, te rijpen of te rotten. Vergelijken met kaasland nr. 1, Nederland, steekt het Belgisch aanbod aan kazen torenhoog uit boven het nogal beperkte aanbod aan soorten en variëteiten die de 'kaaskoppen' arm zijn. Maar met het weinige dat ze hebben, weten ze desalniettemin de hele wereld ervan te overtuigen dat Nederland het kaasland bij uitstek is. Om maar te zeggen dat er dringend werk zou moeten worden gemaakt van de promotie van onze opperbeste zuivelproducten en dat zowel op nationaal als op internationaal vlak.

Mager beestje

De streek rond Brussel, de rand zeg maar, is al eeuwenlang bijzonder actief in de kaasproductie. In vergelijking met veertig jaar geleden is er weliswaar een grote achteruitgang, maar toch wordt er nog heelwat geproduceerd. De Zennevallei speelt daarin zelfs een niet onbelangrijke rol, zo leren wij op de tentoonstelling 'Over Kaas in de Zennevallei', in het Zuid-Westbrabants Streekmuse-

um, op de zolder van het Oud Jezuietencollege in Halle. De tentoonstelling valt helaas nogal mager uit en staat bovendien compleet verloren tussen de vele stands met boerenalaam allerhande. De organisatoren willen met de hulp van de Academie voor de Streekgebonden Gastronomie met deze expositie een beeld ophangen van hoe de Brusselse kaas en de schepkaas vroeger werden geproduceerd en een vergelijking maken met hoe dat nu gebeurt in de enige overblijvende Brusselse kaasfabriek van de streek, namelijk Vander Gucht in Sint-Pieters-Leeuw.

Maandjeskaas met vraagteken

Het historisch onderzoek naar de ontstaansgeschiedenis van de kaasnijverheid in de regio is klaarblijkelijk nog lang niet afgerond. Dat valt onder meer op te maken uit een tentoongestelde streekkaart waarop Drogenbos, Ruisbroek en ook Beersel vermeld staan als 'nog niet onderzocht'.

Dat is dus jammer voor al die Brabantse en Brusselse kaasliefhebbers die in Beersel al sinds jaar en dag op de boerderijen zelf hun verse maandjeskaas gaan ophalen. Dat zijn kaasjes in de vorm van een mandje, die evenwel zonder mandje worden verkocht. Gelukkig zijn er voor de nieuwsgierige liefhebbers van maandjeskaas op de tentoonstelling wel een paar exemplaren van mandjes van 200 of 400 gram te bekijken. Daarnaast is er natuurlijk nog ander mate-

riaal uit het Vlaams-Brabants kaasmakersbedrijf tentoongesteld, zoals druppeltellers voor de zeer gedoseerde toevoeging van stremsel, ontromers met hun gebruiksaanwijzing, instrumenten voor het opmeten van het vetgehalte enz. Speciaal zijn de kneders en pollenvormen, evenals de linnen zak waarin de Brusselse kaaswringel geperst werd.

Herve onttroond

De Vlaamse rand rond Brussel is nog drie echte soorten kazen rijk: de mandjeskaas, de Brusselse kaas en de schepkaas. Het zijn kazen van het zachte zuiveltypen, zoals de meeste kazen uit onze streken. De Brusselse kaas genoot zelfs zoveel bijval dat hij rond 1900 met groot succes tegen de Herve als belangrijkste Belgische kaas concurreerde. De Brusselse kaas bleef echter geen puur boerderijproduct, want hij werd gaandeweg ook vervaardigd in kleine kaasfabriekjes met drie tot vier arbeiders. Dat leidde ondermeer tot het ontstaan van de 'Verenigde Kaasfabrieken van Halle en Omgeving'.

F.D.

Praktisch: 'Over Kaas in de Zennevallei' tot 25 oktober 1998 in het Zuid-Westbrabants Museum, zolder van het Oud Jezuietencollege, Kardinaal Cardijnstraat, Halle.

Open op zaterdag van 14 tot 17 uur en op zondag van 10 tot 12 uur en van 14 tot 17 uur. Inkom: 40 fr.

Brochure: 110 of 150 fr.

De grenzeloze sound van Symbian

Niemand had kunnen vermoeden dat de nieuwe Vlaamse instrumentale muziek van Symbian ooit samen met die van Philip Glass en Michael Nyman op een cd te horen zou zijn. Vandaag is die cd in ons land reeds goud waard (25.000 exemplaren) en gaat het werk van de muzikanten in de hele wereld over de toonbank.

Fans van Vangelis kunnen hun hartje ophalen, want een duo componisten/muzikanten uit de rand loopt graag in diens voetsporen. De muziek bracht Johan Van den Abeele (Sint-Pieters-Leeuw) en Peter De Backer (Denderleeuw) samen, toen ze elkaar toevallig tegenkwamen tijdens de opname van een promotiefilm voor Sabena. Het klikte onmiddellijk. Johan Van den Abeele: 'We merkten dat we muzikaal overeenkwamen, we voelden en vulden elkaar aan. Ik heb zelf een jazz-achtergrond, speel saxofoon en fluit. Peter heeft een klassieke vorming en speelt piano. We kunnen allebei met synthesizers overweg.' 'Al kort na de eerste ontmoeting hebben we samen muziek opgenomen in de kleine studio die ik bij mij thuis

had ingericht', vervolgt Peter De Backer. 'The Night' hebben we gebruikt om bij platenfirma's te gaan shoppen voor contracten. We zijn uiteindelijk bij Innovative Communications (IC)

Vangelis en Enya zijn nooit ver weg

terechtgekomen, het grootste Europese platenlabel in het genre. Veel beginnende muzikanten kunnen alleen maar dromen van het buitenland. Bij ons is dat meteen gelukt. Voor het soort hedendaagse instrumentale muziek dat wij maken is de Belgische markt gewoon te klein, maar dit genre kent gelukkig geen grenzen.'

Melodius-romantisch

De typische Symbian-sound klinkt melodius-romantisch, roept de natuur op, de lucht, het water, wijdse vergezichten. In de sound zijn klassieke invloeden, jazz en wereldmuziek in elkaar verweven. Vangelis en Enya zijn nooit ver weg. Het Symbian-duo wordt dan ook veelvuldig gevraagd voor het componeren van achtergrondmuziek bij films. Hun

werk was bijvoorbeeld te horen in het lanceringspotje van Randkrant op Ring-tv. De vier cd's die het duo bij elkaar heeft gespeeld, zijn stuk voor stuk meesterwerkjes.

Een verhaal van sferen en beelden

'Voor het maken van een CD hebben we geen formule, we doen gewoon waar we zin in hebben', lacht Johan Van den Abeele. 'De sfeer rond de geboorte van mijn eerste zontje heb ik proberen op te roepen in een pianostuk. Muziekstukken zijn soms gewoon snapshots van bepaalde ervaringen.'

'Een mooi voorbeeld is de song 'Espirito Del Agua', die op 'Pure Music' staat en oorspronkelijk voor de cd 'Floating Silence' is gecomponeerd', vervolgt Peter De Backer. 'De tekst hebben we zelf geschreven, het was onze eerste opdracht. De zaakvoerder van een centrum dat in relaxatietherapie is gespecialiseerd, zat met een probleem. De relaxatiesessies vinden plaats in 'floating tanks', waar je half onderligt in erg zout water dat de temperatuur heeft van het lichaam. Sommige mensen hebben in die tanks problemen met claustrofobie, voelen er zich benauwd. Die mevrouw vroeg ons om muziek te componeren die de mensen van hun benauwde gevoelens zou bevrijden. We zijn dan zelf eens in de tanks gaan liggen en terwijl ik met mijn oren onder water lag, wist ik meteen wat ik wilde horen; Rustige meditatiemuziek, zonder scherpe of harde klanken.'

Symbian doet waar anderen van dromen. Maar het duo heeft nog onvervulde wensen. Peter De Backer: 'We zouden heel graag samen met enkele muzikanten eens live willen optreden. Nog een droom is om carte blanche te krijgen voor de muziek bij een goede film.'

Marleen Teugels

Symbian, bij EVA: Pure Music; bij Innovative Communications: The Skywatcher, Floating Silence, No Man's Land, Navigator, gedistribueerd door Bertus.

Peter De Backer (l) en Johan Van den Abeele

van huizen en tuinen

De linde van Bakenbos

22

In de wijk Bakenbos in Maleizen, op het 'driedorpenpunt', waar Overijse, Hoeilaart en La Hulpe elkaar kruisen, staat sinds mensenheugenis een linde. De linde van Bakenbos. Het is in dit door communautaire twisten verdeelde landje wellicht nog één van de laatste 'nationale symbolen'. Hij werd namelijk geplant om de onafhankelijkheid van België in 1830 te herdenken. Een symbolischer plaats had men moeilijker kunnen kiezen: de boom staat namelijk pal op de taalgrens.

Boomchirurgie

In de jaren '20, toen de boom volgens sommigen te groot was geworden waardoor de omringende huizen helemaal onder de schaduw lagen, overwoog de gemeente Overijse om hem om te hakken. Maar de toen nog jonge Liga van de Vrienden van het Zoniënwoud lanceerde een reddingscampagne die in 1924 met succes werd bekroond. De Bestendige Deputatie van Brabant verbood het omhakken en zelfs het inkorten van de majestueuze boom.

Daarmee was de boom echter nog niet aan het einde van zijn lijdensweg. De asfaltering van de straat en het drukke autoverkeer, ondermeer van de vele schoolbussen die er elke ochtend een paar minuten staan te dampen, dreigden een paar jaar geleden fataal te worden voor de oude boom. Hij kwijnde langzaam maar zeker weg. Om nog te redden wat er te redden viel, werd in 1980 besloten om tot radicale boomchirurgie. De zieke delen werden verwijderd, hij werd

De linde van Bakenbos is niet zomaar een linde. Hij werd in 1830 geplant om de onafhankelijkheid van België te symboliseren. Door zijn standplaats, pal op de taalgrens, groeide de plek uit tot een soort bedevaartsoord waar de communautaire spanningen even worden vergeten.

De Bestendige Deputatie van Brabant verbood in 1924 het omhakken en zelfs het inkorten van de majestueuze boom

sterk ingesnoeid en de grondstructuur werd verbeterd. Door al die ingrepen staat de boom er vandaag nogal geamputeerd bij, maar hij staat er nog wel, wat van veel van zijn tijdgenoten niet meer kan worden gezegd.

Bedevaartsoord

Zoals het hoort bij een oude linde, hangt er ook een kapelletje tegen de stam met een beeldje van Onze Lieve Vrouw van Lourdes. Elke dag zorgen de omwonenden voor verse kaarsjes en in de meimaand wordt het versierd met bloemen. Sinds 1974 is de linde van Bakenbos zelfs een soort bedevaartsoord geworden waar elk jaar met Pinksteren een half religieus, half burgerlijk, maar vooral intercultureel of intercommunautair folkloristisch feest wordt georganiseerd. De pastoor van Maleizen draagt er bij die gelegenheid een mis op in de twee talen, terwijl de burgemeesters van de drie aanpalende gemeenten er broederlijk verenigd de honneurs waarnemen. De communautaire spanningen worden dan even vergeten.

Stekje

De interculturele symboolwaarde van de linde van Bakenbos wordt misschien nog het best onderstreept door het feit dat de drie burgemeesters een paar jaar geleden elk een stekje van de meer dan honderdjarige linde in hun gemeente hebben geplant. Als een soort eerbetoon aan de boom, maar ook als symbool van verstandhouding en continuïteit, over de taalgrens heen.

Paul Geerts

Enig in België

Een volwaardig geboortecentrum in Sint-Agatha-Rode

In Sint-Agatha-Rode vierde het vroedvrouwenteam van vzw Bolle Buik de geboorte van hun geboortecentrum. Zowat het honderdste in Europa, het eerste in België. Zwangeren kunnen er terecht voor alle mogelijke informatie en adressen, een resem voorbereidende cursussen en prenatale consultaties. Wie de voordelen van een ziekenhuis- en een thuisbevalling wil combineren, kan er ook bevallen. Uniek is dat niet artsen, maar wel drie vroedvrouwen het hele zaakje runnen.

Het was de vroedvrouwen Leen Massy, Hilde Vandendriessche en Benedicte Vansina al langer een doorn in het oog de geboortebegeleiding uit handen te moeten geven aan een gynaecoloog op het 'moment suprême', het daadwerkelijk ter wereld komen van de boreling. Temeer daar generaties vroedvrouwen vroeger en ook nu opnieuw elders in Europa of de VSA bewijzen de baring veilig te kunnen begeleiden. De specifieke rol van de gynaecoloog bestaat er volgens hen in om in te grijpen bij bevallingen met complicaties. Bij normale, en dus bij veruit de meeste bevallingen volstaat de assistentie van de vroedvrouw.

Natuurlijk bevallen

Bolle Buik wordt in die visie bijgetreden door de Wereld Gezondheidsorganisatie die het zo natuurlijk mogelijk bevallen aanbeveelt. Volgens die gezaghebbende organisatie zijn de voordelen van het systematisch ingrijpen via monitoring, verdoving, knip en keizersnede geenszins aantoonbaar. De medische wereld in Bel-

Kraamvrouwen willen liever geen nummer zijn, zeker niet bij een emotioneel gebeuren als een bevalling

gië kan zich voorlopig niet echt vinden in die visie. Resultaat: 99% van de baby's hier komt in het ziekenhuis ter wereld.

Toch is er een evolutie merkbaar, vooral in de houding van de vrouwen zelf. Ze worden mondiger en zelfbewuster, willen hun zwangerschap en bevalling intenser beleven en meer in eigen handen nemen. Juist daarop speelt het nieuwe centrum in.

Huiselijk

Het geboortecentrum Bolle Buik gaat schuil achter een meer dan honderd jaar oude gevel in het centrum van Sint-Agatha-Rode. De bevallingsruimte oogt huiselijk, vriendelijk en natuurlijk. Een ruime kamer met zicht op de tuin. Foto's van baby's en zwangeren aan de muur. Het bevallingsbed is opgedekt met kleurig beddengoed en veel kussens. Ernaast een zitbal, een baarkruk, een koffer met

medisch materiaal zoals een zuurstoffles, spoedmedicatie en reanimatiemateriaal.

Het gebeurt evenwel zelden dat er iets misloopt bij thuisbevallingen en dat heeft uiteraard te maken met de selectie. Alleen wie een perfecte zwangerschap doormaakt, kan buiten het ziekenhuis bevallen. Gelukkig kan bij wie op het laatste nippertje toch naar het moederhuis moet, de vertrouwde vroedvrouw van Bolle Buik in sommige ziekenhuizen haar daar verder assisteren. 'En dat is belangrijk', zegt Benedicte, 'want het is uiteraard geen pretje om toch naar het ziekenhuis te moeten als je je zinnen had gezet op een thuis- of geboortecentrumbevalling.' Over de evolutie van de samenwerking met de hen omringende Brusselse ziekenhuizen is Bolle Buik best tevreden. 'Ze zien ons niet meer als een groep alternatievelingen die ageren tegen de medische wereld maar als collega's die ingaan op de vraag van vrouwen om zo natuurlijk en zo zelfstandig mogelijk te bevallen.'

Geestdrift

Bolle Buik beschouwt de opening van haar geboortecentrum zeker niet als een eindpunt. Het geboortecentrum wil zo gauw mogelijk een geboortekamer inrichten voor onderwaterbevallingen. Er komt een consultatieruimte voor een diëtiste, een psychotherapeut en eventueel een echograaf. Daarnaast moet ook het cursuscentrum worden uitgebreid zodat de talloze bijeenkomsten er een plaatsje kunnen vinden. Tenslotte willen ze ook aan professionele hulpverleners bijscholing bieden over de natuurlijke benadering van de zwangerschapsbegeleiding via film- en voordrachtavonden.

Lieve Verschuieren

Geboortecentrum Bolle Buik, Leuvensebaan 368, 3040 Sint-Agatha-Rode, tel. 016/47 17 32 of 016/40 67 76 of 02/759 30 48.

FOTO: PASCAL THOMAS

G A S T E N B O E K

Dilbeek, waar ook Grieken thuis zijn

Magda Sideri woonde een paar jaar in Laken en in Jette en nu al sinds tien jaar in Dilbeek. Zij werd geboren in Athene, haar man in Wemmel. Magda Sideri geeft Griekse les in het CC Westrand, is actief in de Wereldwinkel van de gemeente, secretaris van het Centrum voor Wereldoriëntatie én lid van de Algemene Vergadering van de Cultuuraad en van de Raad van Internationale samenwerking.

Ik heb mijn man leren kennen in Duitsland, waar wij allebei deelnamen aan een uitwisselingsprogramma voor studenten economie. Ik heb natuurlijk niet meteen de stap naar België gezet, daar zijn heelwat jaren van heen en weer reizen van België naar Griekenland en van Griekenland naar België overheen gegaan. Toen ik uiteindelijk in België belandde, hebben we eerst in Brussel gewoond, in Laken, in Jette en tenslotte kwamen we in Dilbeek terecht, een gemeente die me uitstekend bevalt. Ze zeggen 'Dilbeek, waar Vlamingen thuis zijn', maar misschien kunnen ze hun slogan veranderen, want er zijn veel buitenlanders die zich hier goed voelen en die het 'Vlaams' karakter van Dilbeek respecteren. Ik zie overigens geen echt grote verschillen tussen Grieken of Belgen. Je zou kunnen

zeggen dat Grieken meer open zijn, maar dat neemt niet weg dat ook Vlamingen open en joviaal kunnen zijn. Er zijn dus wel verschillen, maar die vindt je ook terug binnen eenzelfde volk.

Spoedcursus

Toen ik in België aankwam, kende ik alleen wat Frans, genoeg om mijn plan te trekken in Brussel en bij de familie en de vrienden van mijn man. Iedereen deed wel zijn best een beetje Frans met mij te praten maar al snel werd er dan overgeschakeld op het Nederlands en daar begreep ik niets

'Veel buitenlanders voelen zich hier goed en respecteren het Vlaams karakter van Dilbeek'

van. Ik vond dat een heel vervelende situatie dus heb ik snel de beslissing genomen om Nederlands te leren, in mijn geval in het Centrum voor Levende Talen (CLT) van de KU Leuven. Het was een intensieve cursus van twee maanden en bovendien een heel aangename ervaring. Vlak daarna gaven mijn schoonouders een feest voor ons huwelijk. Iedereen wist dat ik een Griekse was, maar niemand vermoedde dat ik zo snel Nederlands had leren spreken en de genodigden waren dus op z'n minst gezegd verast. Dat was heel plezierig. Nu, zoveel jaar later, merkt niemand dat ik uit het buitenland kom, tot ze mijn accent horen, een accent dat overigens niemand kan thuisbrengen. Ze denken dan dat ik Duitse of Zweedse ben, nooit Griekse. Ik zou ontzettend graag Nederlands spreken zonder accent, maar dat is onmogelijk en daar heb ik me inmiddels mee verzoend. (nvdr: mevrouw Sideri spreekt een Nederlands om U tegen te zeggen). Inmiddels geef ik zelf al negen jaar Nieuwgriekse

FOTO: PASCAL VINHEON

les in de Westrand. Mijn leerlingen hebben heel uiteenlopende leeftijden en achtergronden en dat maakt het erg boeiend. Mijn cursus is niet alleen een taalcursus maar ook een uitwisseling tussen twee culturen.

Dichter bij de derde wereld

Door mijn studies economie was ik altijd al geïnteresseerd in internationale handel, het was ook mijn lievelingsvak. Toen ik pas in België was, heeft mijn man me meegetrouwd naar een Wereldwinkel. Ik vond het een heel interessant initiatief met een totaal andere visie op de wereldhandel. Ik heb in verschillende Wereldwinkels gewerkt maar in die van Dilbeek doe ik al tien jaar de permanentie. Samen met de hele ploeg wereldwinkeliers zetten we ons in voor een rechtvaardige, vreedevolle, milieuvriendelijke en verdraagzame samenleving. We willen de Dilbekenaren vooral sensibiliseren en dichter bij de problematiek van de derde wereld en van de Noord-Zuid verschillen brengen. Op die tien jaar is er trouwens heelwat veranderd, de winkel ziet er veel beter uit en er werd werk gemaakt van de marketing. We hebben nu ook meer klanten dan in het begin. Ik zou nog veel meer vrijwilligerswerk willen doen, maar ik wil natuurlijk ook tijd vrijhouden voor mijn werk, mijn vrienden, mijn man en voor Joris en Margot, mijn kinderen. En dan is er ook nog Zorba, niet de Griek maar de Dilbeekse hond, afkomstig van de kinderboerderij Neerhof.

Magda Sideri

From Athens to Dilbeek

Athens, her husband in Wemmel. She has been teaching Greek for nine years now, is active in Oxfam's World Shop, is secretary of the Center for World Orientation and a member of several other associations. 'Like many other foreigners, I feel right at home in Dilbeek,' says Magda. Through her studies in economics she was always interested in international trade. 'When I had just arrived in Belgium, my husband took me to a World Shop. I found it a very interesting initiative, with an entirely different perspective on world trade. Together with the whole World Shop team, we are striving to achieve a more just, peaceful, environmentally-friendly and tolerant society.'

Magda Sideri has already lived for ten years in Dilbeek with her husband and two children. She was born in